

BILTEN

ISSN 1800-5101

Univerziteta Crne Gore

<http://www.ucg.cg.ac.yu>

Univerzitet Crne Gore
Cetinjski put b.b.

Broj : 231- posebno izdanje
Godina : 2008.
Podgorica, 8. maj 2008.

Broj primjeraka : 400

SENATU UNIVERZITETA CRNE GORE

U skladu sa Pravilnikom o proceduri i rokovima izbora i postupku prestanka funkcije i razrješenja rektora Univerziteta Crne Gore (Bilten UCG, br. 228/08) imenovani smo na sjednici Senata Univerziteta Crne Gore održanoj 31.03.2008.godine u Izbornu Komisiju za sprovođenje postupka izbora rektora Univerziteta Crne Gore u narednom trogodišnjem periodu i podnosimo sledeći

IZVJEŠTAJ

Nakon završetka roka za predlaganje kandidata od strane ovlašćenih predlagača, Komisija je na sjednici održanoj 06.05.2008. godine konstatovala sledeće:

I

1. Komisiji su pristigli predlozi od dvadeset i jedne (21) jedinice Univerziteta.
2. Svi predlozi su blagovremeni.
3. Predloženi su sledeći kandidati (prema azbučnom redu prezimena kandidata):
 - **Prof.dr Đorđe Jovanović** (predložen od strane: Mašinskog fakulteta, Medicinskog fakulteta, Filozofskog fakulteta i Istorijskog instituta)
 - **Prof.dr Predrag Miranović** (predložen od strane: Elektrotehničkog fakulteta, Filozofskog fakulteta, Mašinskog fakulteta, Muzičke akademije, Pravnog fakulteta, Fakulteta za primijenjenu fizioterapiju, Fakulteta političkih nauka, Fakulteta dramskih umjetnosti, Fakulteta likovnih umjetnosti, Ekonomskog fakulteta, Prirodno-matematičkog fakulteta, Fakulteta za turizam i hotelijerstvo, Fakulteta za pomorstvo, Biotehničkog instituta, Instituta za biologiju mora, Instituta za strane jezike i Istorijskog instituta.)
 - **Prof.dr Božo Mihailović** (predložen od strane Ekonomskog fakulteta)
 - **Prof.dr Radenko Pejović** (predložen od strane Građevinskog fakulteta, Arhitektonskog fakulteta i Metalurško-tehnološkog fakulteta)
 - **Prof.dr Slavica Perović** (predložena od strane Instituta za strane jezike)
 - **Prof.dr Zdravko Uskoković** (predložen od strane Elektrotehničkog fakulteta)
4. Svi predloženi kandidati ispunjavaju posebne uslove za izbor rektora (redovni su profesori Univerziteta Crne Gore).
5. Postupak predlaganja kandidata, sa aspekta nadležnosti Komisije, je pravilno sproveden, osim u slučaju Filozofskog fakulteta čiji izvještaj zbog nepotpunosti Komisija nije prihvatila.
6. Pisanu saglasnost o prihvatanju kandidature su dali: Prof.dr Đorđe Jovanović, Prof.dr Predrag Miranović, Prof.dr Božo Mihailović i Prof.dr Radenko Pejović.
7. Na osnovu navedenog, izborna Komisija utvrđuje listu kandidata za rektora po azbučnom redu početnih slova prezimena kandidata:
 - 1) **Prof. dr Đorđe Jovanović**
 - 2) **Prof. dr Predrag Miranović**
 - 3) **Prof. dr Božo Mihailović**
 - 4) **Prof. dr Radenko Pejović**

II

Izborna komisija se upoznala sa prigovorima kandidata: Prof.dr Radenka Pejovića, Prof.dr Đorđa Jovanovića i Prof.dr Boža Mihailovića i konstatovala da su sa aspekta nadležnosti Komisije pravilno sprovedeni postupci predlaganja kandidata izuzev na Filozofskom fakultetu, mada odbacivanje ovog predloga nije uticalo na rezultate u ovoj fazi postupka, s obzirom da je kandidatima bio dovoljan jedan predlog ovlašćenog predlagача.

III

Zahtjeve kandidata za rektora za obezbjeđenje tehničke realizacije izlaganja programa Izborna Komisija je u potpunosti prihvatila i uputila na realizaciju nadležnim službama.

IV

Izborna Komisija dostavlja Senatu na uvid cjelokupnu dokumentaciju uključujući i prigovore koji se jednim dijelom odnose na pitanja iz nadležnosti Senata.

Izborna Komisija predlaže Senatu da verifikuje izvještaj o sprovedenom postupku utvrđivanja liste kandidata za rektora.

Podgorica, 07.05.2008.god.*

IZBORNA KOMISIJA:

1. Prof.dr Milan Vukčević
2. Prof.dr Milivoje Purić
3. Prof.dr Savo Laušević
4. Prof.mr Nataša Đurović
5. Mr Danilo Mrdak

* Senat Univerziteta Crne Gore, na sjednici održanoj 08.maja 2008.godine, jednoglasno je verifikovao Izvještaj Izborne komisije.

Prof. dr Djordje Jovanović

Biografija

Dr Djordje Jovanović je rođen 06.07.1951. god. na Cetinju, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju sa diplomama "Luča I". Kao najbolji đjak srednjih škola na Cetinju dobitnik je Nagrade u cast oslobodjenja grada Cetinja. Elektrotehnički fakultet u Beogradu upisao je školske 1970/71.g.i na istom diplomirao januara 1976.g. Za postignute uspjehe na studijama u toku 1974/75 g. dodijeljena mu je nagrada u cast 29 novembra 1975 g. od strane Univerziteta u Beogradu. Na istom fakultetu Univerziteta u Beogradu magistrirao je 1980. i doktorirao 1984.g. Radio je u Elektrotehničkom centru "N. Tesla" u Beogradu, a od 1981. radi na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici gdje je biran u zvanje docenta 1986., vanrednog profesora 1991. i redovnog profesora 1995.g.

Na redovnim, postdiplomskim i doktorskim studijama na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici predaje predmete iz oblasti Energetske elektronike i Električnih pogona.

Objavio je oko devedeset naučnih radova u inostranim i domaćim časopisima i zbornicima. Rukovodio je i učestvovao u izradi dvadesetak inostranih i domaćih projekata, od kojih dva finansirana od strane univerziteta SAD. Objavio je više članaka i studija posvećenih reformi visokoškolskog sistema. Autor je dva univerzitetska udžbenika: "Energetska elektronika" i "Programiranje u BASIC-u".

U periodu 2003.-2006.g. bio je rukovodilac dva "Tempus" projekta Evropske komisije posvećena reformama visokog obrazovanja. U okviru ovih projekata uspostavio je blisku saradnju sa univerzitetima LaSapienza u Rimu, Bolton University - Engleska, Univerzitetom u Helsinkiju, Finskim ministarstvom nauke, itd.

Dr. Djordje Jovanović je više puta boravio na naučno-stručnim usavršavanjima u inostranstvu.

Školske 1977/78. boravio je na jednogodišnjem usavršavanju na "Moskovskom energetsom institutu" ("MEI"), Rusija, kod tada vodećeg ruskog naučnika u oblasti Električnih pogona Prof. Dr Abrahama Solomonoviča Sandlera. Rezultate istraživanja objavio je u časopisu Akademije nauka SSSR, kao i u časopisima Francuske i SAD. Godine 1986. boravio je na Državnom univerzitetu- Lomonosov, Moskva, na specijalizaciji iz oblasti poluprovodničkih komponenti.

Od januara do juna 1988. g. boravio je na Florida State University (FSU), Florida, USA, na usavršavanju iz oblasti Energetske elektronike.

Od septembra 1990. do januara 1991. bio je na postdoktorskim studijama u SAD, na Florida State University (FSU), kao Fulbrajtov stipendista. Od januara do juna 1991. kao Visiting Professor predavao je predmet Power Electronics na istom Univerzitetu. U zvaničnoj i obaveznoj anketi koju sprovodi ovaj Univerzitet medju studentima - SIRS (Student Instructional Rating System) dobio je priznanje Florida State University kao predavač sa najvišom ocjenom u toj školskoj godini.

Bio je predavač po pozivu na fakultetima u SAD, član recenzentskih komisija pojedinih časopisa, član naučnih asocijacija IEEE – USA, EPE – Belgija. Član je Odbora za tehniku CANU. Bio je šef katedre na ETF, član NNV i Skupštine Univerziteta CG, direktor Više računarske škole na ETF, prorektor Univerziteta Crne Gore u periodu 2001.-2003., predsjednik Komisije za reformu gimnazijskog obrazovanja u Crnoj Gori.

Kao predstavnik Crne Gore bio je član najodgovornijeg evropskog tijela za kreiranje, implementaciju i praćenje Bolonjskog procesa BFUG (Bologna Follow Up Group) od 2002. do 2005.g., kada je u zvaničnim delegacijama posjetio veliki broj evropskih univerziteta. Kao član BFUG učestvovao je na Konferenciji ministara prosvjete u Bergenu, za koju je pripremio izvještaj o Crnoj Gori. Bio je predstavnik Crne Gore u Direktorijatu za visoko obrazovanje Savjeta Evrope u Strazburu od 2002. do 2005.g., kao i koordinator UNESCO-CEPES za oblast visokog obrazovanja.

Tečno govori, čita i piše engleski i ruski jezik.

Oženjen. Otac troje djece.

Program rada za mandatni period 2008-2011

Dame i gospodo,
Poštovani članovi Senata,

Imam čast i zadovoljstvo da Vam se obratim i izložim moje vidjenje rada i razvoja Univerziteta Crne Gore u narednom periodu. Prije nego Vam obrazložim sopstveni predlog **Programa razvoja Univerziteta CG**, osvrnuću se na dešavanja u proteklih nekoliko godina, koja su obilježena reformom Univerziteta. Reforma je otvorila mnoga pitanja, a od odgovora na njih zavisice budućnost Univerziteta.

Na sta poziva Bolonjska deklaracija?

Bolonjska deklaracija (zajedno sa pratećim dokumentima), na koju se često neopravdano pozivamo u nasim reformama, ima za cilj stvaranje panevropskog sistema visokog obrazovanja radi jačanja i harmonizacije standarda i kvaliteta, priznavanja ispita i diploma, mobilnosti nastavnika i studenata širom Evrope. Važno je naglasiti da Bolonjska deklaracija daje samo bazične principe i standarde, a nema ambiciju da propisuje i daje bilo kakvu recepturu o metodologiji nastave, načinu organizovanja i upravljanja univerzitetom i fakultetima.

Evropske institucije koje se bave panevropskim sistemom visokog obrazovanja uporno insistiraju na komparaciji iskustava medju univerzitetima i shodno tome na odgovarajućem korigovanju rješenja u smislu njihovog poboljšanja. Naš Univerzitet nije

pokazao spremnost i otvorenost da uporedi svoja iskustva i rješenja sa drugim i shodno tome izvrši korekcije. Univerziteti se obogaćuju i uzdižu u onoj mjeri u kojoj njeguju svoja vlastita rješenja i nauku, ali isto tako u mjeri u kojoj su sposobni da prihvate i prate napredna iskustva i dostignuća drugih.

Univerzitet CG u očima drugih

Rezultati Univerziteta Crne Gore su posljednjih godina zvanično vrednovani tri puta:

1. Na ministarskoj konferenciji U Bergenu 2005., za koju sam kao tadašnji predstavnik Crne Gore, pripremio izvjestaj, naši početni rezultati u reformisanju su ocijenjeni kao jedni od boljih u okruženju.

2. Dvije godine kasnije, na ministarskoj konferenciji u Londonu 2007. ocjenjivano je stanje visokoškolskog obrazovanja u 46 zemalja za period 2005-2007. Crna Gora se nažalost našla na zadnjem mjestu, iza Andore i Albanije. Ocjene ukazuju da Univerzitet nije ispunio strateške zadatke iz oblasti: primjene Evropskih standarda za kvalitet, razmjene studenata i nastavnika, zajedničkih studijskih programa sa inostranim univerzitetima, naučnoistraživačkog rada, itd. Poredjenja radi u Španiji je u toku 2005/2006. broj studenata po osnovu razmjene iznosio preko 45000. Proporcionalno broju stanovnika, taj broj je u Crnoj Gori trebao da iznosi više od 700. Međutim, kod nas su te cifre zanemarljive, kako za studente tako i za nastavnike. Sljedeće vrednovanje nasih rezultata biće na ministarskoj konferenciji u Leuven-u, Belgija, aprila 2009.

3. U Izvjestaju komisije za reakreditaciju UCG 2007. potvrđene su prethodno date ocjene iz Londona. Dobijena reakreditacija od Komisije znači priznavanje diploma samo na nivou Crne Gore. Naš cilj mora da bude medjunarodna akreditacija, koju može izvršiti samo neka od 30 agencija iz Evropskog registra akreditacionih agencija, čime bi naše diplome bile priznate širom Evrope. Da bi u tome uspjeli moramo prihvatiti i na Univerzitetu primijeniti dokument Standardi i uputstva za praćenje kvaliteta u oblasti evropskog visokog obrazovanja (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Education Area), koji daje metodologiju i standarde koje treba zadovoljiti pri medjunarodnoj akreditaciji. Na Konferenciji u Londonu 2007. konstatovano je da Crna Gora, tj. naš Univerzitet nažalost ne primjenjuje ovaj dokument.

Rezultati reformi Univerziteta CG

Reformisanje naseg Univerziteta rezultiralo je izmedju ostalog i u sljedećem:

- Uvedene su kvazi Bolonjske reforme koje su dovele, izmedju ostalog, do neodmjereno velike centralizacije koja guši razvoj Univerziteta, što nema pokrića u praksi evropskih univerziteta.

- Izvršena je demontaža svega prethodnog, pa i onog što je bilo funkcionalno i davalo dobre rezultate, a nije bilo u konfliktu sa novim okvirnim evropskim postavkama, uz uvodjenje prethodno neispitanih rješenja.

- Skraćivanje prosječne dužine trajanja studija na Univerzitetu CG bio je imperativ, ali ne uz urušavanje kvaliteta kojim se vrši sopstvena diskreditacija. Time je stvoreno nepovjerenje i odbojnost u odnosu na reforme upravo onih koji trebaju da ih sprovedu – akademskog osoblja.

- Reformisanje nije praćeno ispunjavanjem strateških zadataka medjunarodne saradnje i mobilnosti.

Kojim putem dalje?

U narednom dijelu izlozicu osnove Programa razvoja Univerziteta CG sa osnovnim programskim zadacima datim u dvije grupe.

Prva grupa zadataka se odnosi na pitanja koja su regulisana Statutom Univerziteta, njegovim naknadnim izmjenama i dopunama i nizom pratećih dokumenata. Ako budem izabran za rektora izmijenicu sljedeća rješenja koja koce razvoj:

1. Reformisanjem je uveden sistem 2 kolokvijuma plus završni ispit, koji predstavlja pozitivno iskustvo sa bivše Više računarske škole, a koji nije propisan nijednim evropskim dokumentom i koji izaziva zazor dobrog dijela akademskog osoblja i ograničava njihove akademske slobode. Takva receptura ne može biti adekvatna za sve fakultete i discipline. Stoga, nastavnik, kao najkompetentniji za svoj predmet, je taj koji treba da predlaže najadekvatniji način provjere znanja studenata, poštujući ECTS standard da se studentu omogući da stekne u toku nastave minimum 50% od ukupnog broja poena.

Prema mojim saznanjima na evropskim univerzitetima na kojima se primjenjuje Bolonjska deklaracija postoji više od jednog popravnog ispita (na univerzitetima SAD za popravne ispite se koristi poseban ljetnji semestar). Time se smanjuje pritisak kako na studente, tako i na profesore od kojih se sada traži neopravdano visoka prolaznost na ispitu, sa padom kvaliteta znanja kao posljedicom.

Kod novog koncepta se podrazumijeva rad u malim grupama. Na našem Univerzitetu je to nemoguće realizovati na fakultetima na kojima postoji veliki broj studenata. Ukoliko mi ukažete povjerenje omogućiću svakom nastavniku da angažuje minimum jednog, a po potrebi i veći broj saradnika. Povećanje broja saradnika neće dovesti do bitnog povećanja troškova, a značajno će uticati na kvalitet stečenog znanja.

2. Pod parolom „Bolonjske deklaracije“, a u suštini suprotno njenom duhu koji počiva na demokratiji i transparentnosti, izvršene su izmjene i dopune Statuta, donešena prateća dokumenta, koja odišu centralizacijom, koncentracijom ovlašćenja rektora i stavljanjem svih elemenata života i rada na Univerzitetu pod kontrolu rektora.

Uvedena su prevaziđena i autoritarna ovlašćenja da je za izbor dekana, odn. direktora, potrebno mišljenje rektora; da rektor imenuje prodekana i zamjenika direktora; da rektor ili prorektor koga ovlasti rektor određuje članove Komisije za ocjenu

doktorske disertacije (predlog dat u Izmijenjenim pravilima doktorskih studija), da rektor odlučuje o angažovanju i zapošljavanju na fakultetima i institutima, ...itd.

Sa druge strane ukinuta je obavezna spoljna godišnja revizija poslovanja Univerziteta, marginalizovane su institucije Univerziteta i fakulteti, reducirana ovlaštenja Vijeća fakulteta, ukinute su katedre, odsjeci postoje pro forme, a dekani su dovedeni u nezavidnu poziciju da sprovode instrukcije rektora.

Takav radikalizam na planu centralizacije doveo je do dramatičnih promjena, koje nijesu prisutne na drugim evropskim univerzitetima. Time je popločan put za imperatorsku poziciju rektora, kojom se kontrolišu svi punktovi na Univerzitetu. Arbitriranje rektora, praktično po svim pitanjima, guši razvoj Univerziteta i stvara ambijent podlozan svim vrstama deformacija. Odnosi na Univerzitetu se svode na ravan poslodavca i najamnog radnika, čime se ugrožavaju duhovne i akademske slobode.

Nekontrolisana moć rektora dovodi do toga da on praktično bira svog nasljednika, čineći izbore farsom, sto vodi višedecenijskoj vladavini jednog čovjeka i interesne grupe, čime se stvara privatni Univerzitet na državnim jaslama. U takvim uslovima Univerzitet ne može vršiti misiju koju od njega očekuje društvo, on postaje problem, a ne dio rješenja za jedno društvo. Da smo utrošili toliko energije na druge, prave vidove reformi vjerovatno bi na ministarskoj konferenciji u Lodonu 2007., po osnovu rezultata, jahali na čelu parade.

Prethodne konstatacije su se potvrdile i tokom ovih izbora koji su protekli u neregularnoj atmosferi, uz veliki pritisak cjelokupne angažovane infrastrukture posebno usmjeren na dekane. Po prirodi svog posla najveću odgovornost za takvu atmosferu snosi – rektor. Nameće se pitanje koji su razlozi besprimjernog nastojanja za kontinuitetom vladavine - da li je to posljedica želje da se nastave reforme ili građevinski poslovi. To upućuje na neophodnost usvajanja drugačijeg načina izbora rektora.

Ako budem izabran za rektora radiću na izmjeni pravnih akata, kojima će se ukinuti prethodno navedena rješenja i ovlaštenja rektora, uz jačanje uloge ostalih institucija Univerziteta i fakulteta. Pri tome ulogu rektorata vidim kao odgovornog i sposobnog menadžmenta koji stvara uslove i pruža puni servis univerzitetskim jedinicama i pojedincima za nesmetan i kvalitetan razvoj.

Moja obaveza će biti i realizacija sljedećih rješenja:

3. Oni kojima stambeni problem nije riješen ili pak nije riješen na odgovarajući način dobiće adekvatno rješenje u novoj zgradi Univerziteta.

Zalagaću se za povećanje ličnih dohodaka, jer u suprotnom Univerzitet nema šanse da motiviše i zadrži postojeći nastavni kadar, kao ni da regrutuje mlade ljude.

Uz činjenicu da su pojedinci platili za stanove najmanje onoliko koliko je koštala njihova izgradnja, postojeće ugovore o dodjeli stanova neophodno je izmijeniti tako da svi nastavnici koji imaju do sada ukupno 10 godina staža na Univerzitetu steknu vlasništvo nad stanom. Uostalom, akademske slobode nema bez lične, a lične nema bez materijalne slobode.

4. Statutom je uređeno da jedinice Univerziteta po osnovu različitih poslovnih aktivnosti na tržištu i školarina izdvajaju od bruto prihoda do 20% sredstava u budžet Univerziteta. Prvobitna ideja ovakvog rješenja je bila da se iz dijela tih sredstava pomognu one univerzitetske jedinice koje nemaju takvih mogućnosti zarade, pa ću to i poštovati. Univerzitet kao cjelina ne može biti na zdravim osnovama ako postoji krajnje neravnomjeran razvoj pojedinih jedinica.

5. - Akademsom osoblju Medicinskog fakulteta koje radi i na klinici, dodijelice se adekvatna materijalna nadoknada za rad sa pravom konkurisanja za stan.

-Filozofski fakultet u Nikšiću, kao najbrojnija univerzitetska jedinica sa 3500 studenata, sa odsjecima od kojih svaki može biti fakultet, zauzeće svoje pravo mjesto na Univerzitetu shodno svom značaju.

-Institutima će se obezbijediti sredstva kako bi obavljali svoju osnovnu djelatnost – naučnoistraživački rad.

-Univerzitet će imati dovoljno senzibiliteta u odnosu na fakultete i akademije na Cetinju, poštujući njihovu akademsku specifičnost i autonomiju.

Drugu grupu cine ključni strateški zadaci bez kojih se ne može obezbijediti normalno funkcionisanje Univerziteta i njegova međunarodna akreditacija. Ukoliko budem rektor ispunjenje ovih zadataka ću smatrati svojom velikom obavezom.

1. Obezbjedjenje prostornih uslova

Prioritet Univerziteta predstavlja izgradnja objekata ili proširenje i adaptacija za univerzitetske jedinice koje nemaju zadovoljavajuće prostorne uslove.

2. Neiskorišćeni resursi Univerziteta

A) Jedan od njih čine „zlatne poluge“ koje je osnivač Crna Gora ugradila u temelje Univerziteta prilikom njegovog osnivanja, a to je značajno zemljište koje pripada Univerzitetu – u Podgorici i van nje. Jedan, dio tog zemljišta je namijenjen za rješavanje stambenih problema. Građevinsko-stambena djelatnost Univerziteta ne može trajati u nedogled na račun trošenja „zlatnih poluga“, jer ono ne pripada samo našoj već i budućim generacijama. Stoga valorizacija postojećeg neiskorišćenog zemljišta mora biti duboko osmišljena.

B) Činjenica je da mnogi univerzitetski nastavnici ne nalaze da je ambijent Univerziteta dovoljan za realizaciju njihovih istraživačkih i preduzetničkih ambicija.

Na univerzitetima širom svijeta ovaj problem je riješen otvaranjem Start-up, odn. Spin-off kompanija, čiji su osnivači ili suosnivači univerzitetske istraživačke grupe ili pojedinci sa Univerziteta, orijentisani na komercijalizaciju istraživanja ili umjetničkih ostvarenja. Insistiraju da, oslanjajući se na bogatu praksu drugih, omogućimo otvaranje ovakvih kompanija u okviru Univerziteta, čime će se osloboditi ogromna stvaralačka energija i poslovni potencijali pojedinaca i grupa sa Univerziteta, odn. podići kvalitet života kroz struku i profesiju.

3. Studentski standard

Studentski standard je od posebnog značaja za Univerzitet CG, s obzirom da su studenti danas u prilici da studiraju u Crnoj Gori sem na državnom i na privatnim univerzitetima i fakultetima, koji im nude ili će ponuditi bolje uslove. Dok privatni univerziteti u Podgorici nude sportske terene, studentima našeg Univerziteta su na raspolaganju obrasle poljane oko studentskih domova. Zalagaću se za izgradnju studentskih domova, studentskih informativnih i kulturnih centara, sportskih terena, klubova i biblioteka. Slično kao i privatni univerziteti, radi konkurentnosti, insistiraću da Univerzitet CG pomogne otvaranje bankarskih kredita, uz povoljnu kamatu i odloženo plaćanje, za finansiranje budžetskih i vanbudžetskih studenata.

Ovoj grupi zadataka pripadaju i sljedeći zadaci, na čiju je neophodnost rješavanja ukazano kako izvjestaju sa ministarke konferencije u Londonu (2007.) koji se odnosi na Crnu Goru, tako i u izvjestaju Komisije za reakreditaciju UCG (2007).

4. Program međunarodne saradnje

Naši studenti, pogotovo postdiplomci i doktoranti, moraju imati prilike da dio svojih studija provedu na stranim renomiranim univerzitetima. Nastavni kadar bez dobrih komunikacija sa spoljnim naprednim svijetom ne može ispunjavati svoju misiju. Imperativno se nameću sljedeći ciljevi:

A) Da bi mogli realizovati programe ozbiljne međunarodne saradnje na Univerzitetu CG je neophodno oformiti posebnu, dobro organizovanu Službu za međunarodnu saradnju sa obučanim profesionalnim kadrom. Ona će biti servis zadužen za stipendije i projekte, koji bi pružao sve usluge od informisanja, prevodjenja, do pomoći pri apliciranju. Zbog nepostojanja ovakve službe značajna sredstva mnogobrojnih programa za međunarodnu saradnju Univerzitet CG nije iskoristio.

B) Založiću se za uspostavljanje vrlo tijesne direktne saradnje sa 4-5 renomiranih stranih univerziteta kao strateških partnera, sa kojima bi imali razmjenu nastavnika i studenata, kao i zajedničke projekte.

C) Sa strateškim partnerima razvijaćemo i program Zajedničkih diploma (Joint Diploma). Ova diploma podrazumijeva organizovanje zajedničkih studija (uglavnom postdiplomskih ili doktorskih) između dva ili više univerziteta, a samim tim i njihovo međusobno priznavanje.

5. Program naučno istraživačkog rada

Nedostatak opreme, naučno-istraživački rad i njegovo finansiranje predstavlja hronicnu boljku naseg Univerziteta. Neosporno je da univerziteti mogu vršiti svoju ulogu u društvu samo ako postoji neraskidiva veza nastave i istraživanja.

Kreatorima evropskog visokog obrazovanja postalo je jasno da se golim Bolonjskim reformama nastave ne mogu postići veći pomaci u konkurentnosti. Stoga je proklamovan cilj da svaka evropska zemlja, pa time i Crna Gora, za ulaganje u istraživanja svake godine izdvaja po 3% BDP. To su mnoge zemlje, pa i iz naseg okruženja, usvojile kao nacionalni prioritet. Ulaganja u Crnoj Gori za istraživanja iznose 0.1% BDP.

Koja su rješenja za naš Univerzitet?

A) To je izdvajanje većih sopstvenih sredstava, veća saradnja sa privatnim sektorom, kao i insistiranje na proklamovanih 3% BDP za ovu oblast.

B) Veliku mogućnost za naučno-istraživački rad pružaju i mnogobrojni međunarodni projekti isključivo namijenjeni istraživanju, sa kojima do sada nijesmo imali puno uspjeha zbog neorganizovanog nastupa. Jedan od njih je Sedmi okvirni program za istraživanje i tehnološki razvoj, skraćeno FP7, sa budžetom od 53.5 milijardi eura u narednih 7 godina. Njime zemlje EU nude da njihove laboratorije, oprema i biblioteke postanu dostupne istraživačima ostalih evropskih zemalja, a to je ono što je upravo neophodno našem Univerzitetu.

C) Radiću na formiranju Zajedničkih laboratorija i centara (Joint Lab & Centers) sa drugim naprednim univerzitetima. Ta praksa je uveliko zaživjela, nažalost ne i kod nas, pa veliki univerziteti iz zapadne Evrope i svijeta otvaraju ovakve laboratorije i centre u siromašnijim zemljama, zaposljavajući naučno-istraživački kadar ovih zemalja, normalno imajući u vidu i svoju ekonomsku računicu.

Da ne bi u ovim programima ličili na pecača koji uzalud zamahuje udicom neophodna je snažna uloga i posredovanje Rektorata preko pomenute Službe za međunarodnu saradnju, koja će pružiti svu pomoć istraživačima.

6. Organizovanje međunarodnih konferencija u Crnoj Gori

Kao dio Programa razvoja Univerziteta CG predlažem da posebno svaki fakultet i institut obavezno godišnje organizuje makar po jednu međunarodnu konferenciju iz svoje oblasti. Na stranu što po osnovu kotizacije ovakve konferencije mogu biti vrlo profitabilne, osnovni cilj je da se na njima okupe pored naših i inostrani naučnici i umjetnici radi razmjene iskustava i uspostavljanja saradnje. Univerzitet treba da finansijski i logistički stane iza ovakvih aktivnosti univerzitetskih jedinica.

7. Kulturno umjetnicke aktivnosti na Univerzitetu

Univerzitet treba punim kapacitetom, finansijski i logistički da podrži, kao što je to praksa odvajkada pravih univerziteta, organizovanje, odn. sopstvenu produkciju pozorišnih predstava, koncerata, izložbi, i svih kulturno-umjetničkih aktivnosti koje

organizuju njene jedinice. U okviru nove zgrade rektorata treba izdvojiti poseban prostor – “Kulturnu scenu“ za odvijanje ovih aktivnosti.

Zaključak

U situaciji kada je pojavom privatnih univerziteta nestao monopol Univerziteta nad visokim obrazovanjem, moramo shvatiti da se u uslovima konkurencije možemo održati samo izuzetnim rezultatima na poljima koja sam označio u cjelokupnom prethodnom izlaganju. Teoretičari savremenih zbivanja u oblasti visokog obrazovanja zapažaju dvije ekstremne tendencije razvoja univerziteta, između kojih se u širokom opsegu mogu locirati svi univerziteti, kako državni tako i privatni. To su tzv. „harvardizacija“ (elitni univerziteti) i „mekdonaldizacija“ (univerziteti, odn. fakulteti koji niču kao pečurke, bazirani na masovnosti i brzom profitu, ali bez kvaliteta). Kojim putem će krenuti Univerzitet CG zavisiće od nas samih. Mogući nepovoljni scenario po naš Univerzitet može biti i sljedeći. Privatnim univerzitetima i fakultetima neće nedostajati imaginacije za odluku da ulože sredstva za zapošljavanje najboljih profesora, za kojima će poći i najbolji studenti. Tada bi se elitizam preselio kod njih, a univerzitet bi regrutovao samo one koji nemaju drugog izbora, nudeći drugorazredne diplome.

Da ne bi dočekali takvu sudbinu na nama je da u periodu koji slijedi realizujemo navedeni Program razvoja Univerziteta koji obezbjeđuje: kvalitet znanja, stvaranje pravnog ambijenta kojim će se ojačati institucije Upravnog odbora, Senata i Vijeća fakulteta sa punim ličnim i akademskim slobodama pojedinaca, sticanje međunarodne–evropske akreditacije, odn. priznavanje naših diploma širom Evrope, međunarodnu saradnju i razmjenu nastavnika i studenata, nalaženje strateških partnera za saradnju, pristupanje međunarodnim fondovima za finansiranje razvoja, naučno-istraživačkog rada i opreme, oslobađanje stvaralačke energije i poslovnih potencijala pojedinaca, podizanje materijalnog statusa akademskog osoblja, studenata i Univerziteta uopšte.

Ne budemo li sposobni da prethodno navedeno ostvarimo tumaraćemo u provincijskom mraku sa dilemama tipa da li je budućnost Univerziteta u stambeno-poslovnom ili naučno obrazovnom razvoju.

Na nama je da učinimo da ovaj Univerzitet, koji je proglašen najznačajnijom institucijom drugog milenijuma na ovim prostorima, to bude i u trećem milenijumu. Sa svojim izuzetnim ljudskim potencijalima Univerzitet CG može i treba da bude generator duhovnog i materijalnog razvoja Crne Gore i njena najveća afirmativna snaga na međunarodnoj sceni. Jedan od puteva ka tome je, po mom mišljenju, implementacija izloženog Programa.

Ukoliko zaslužim Vaše povjerenje, da kao rektor vodim u sljedećem mandatu ovu instituciju, smatraću obavezom realizaciju programskih ciljeva koje sam izložio, pri čemu će zapošljeni na Univerzitetu, kao i studenti, imati u meni saradnika punog razumijevanja. Naravno, da bih to realizovao potrebna mi je Vaša podrška.

Hvala na pažnji!

Prof. dr Djordje Jovanović

Podgorica, 08.05.2008.g.

Prof. dr Predrag Miranović

Biografija

Predrag Miranović rođen je 12. decembra 1966. godine u Podgorici. Studije fizike na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta Crne Gore završio je u redovnom roku oktobra 1990. godine sa prosječnom ocjenom 9,63. Proglašen je za najboljeg diplomiranog studenta Univerziteta Crne Gore za školsku 1989/90 i dobio Plaketu Univerziteta Crne Gore.

Po okončanju studija angažovan je kao asistent-pripravnik na Univerzitetu Crne Gore. Magistarski rad pod nazivom "NMR linije u visokotemperaturnim superprovodnicima" je odbranio u oktobru 1993. godine na Fizičkom fakultetu u Beogradu. Radi izrade doktorske disertacije, u periodu 1993-1995. godine bio je radno angažovan na Institutu za Fiziku u Zemunu.

Doktorsku disertaciju "Magneto-elastični efekti u anizotropnim superprovodnicima", pod mentorstvom Ljiljane Dobrosavljević-Grujić, odbranio je u martu 1996. godine na Fizičkom fakultetu u Beogradu. Rezultati iz doktorske disertacije objavljeni su u dva rada u časopisu Američkog fizičkog društva, *Physical Review B*. Za ostvarene rezultate i postignuti uspjeh u naučno-istraživačkom radu u periodu 1993-1995, od strane Crnogorske akademije nauka i umjetnosti proglašen je laureratom fonda Petra Vukčevića.

Prvo naučno zvanje, docent na predmetu *Kvantna Mehanika* na Univerzitetu Crne Gore, stekao je u junu 1996. godine. Ljeta iste godine započeo je saradnju sa Vladimirom G. Koganom, Ames National Laboratory, Iowa, USA. Dva rada, koja su nastala tokom studijskih boravaka u Ajovi, naišli su na veoma dobar prijem kod međunarodne naučne javnosti i u indeksu citiranosti navodeni su preko 100 puta.

Na poziv profesora Kenza Mije u periodu jun 1997 – jun 1998. godine u zvanju *lecturer*, boravio je na Univerzitetu u Tokiju.

Nakon povratka iz Japana, boravio je dva mjeseca na Oak Ridge National Laboratory, Tennessee, USA kod profesora D. K. Christena. Tamo je dovršio rad na temu „Flux lattice symmetry in V3Si: Nonlocal effects in a high-kappa superconductor” koji je po ocjeni Editora zavrijedio da se predstavi u *Physical Review Focus*. Nakon povratka iz USA radio je na Institutu za Fiziku u Zemunu u zvanju naučni saradnik. Na Univerzitet Crne Gore se vratio u ljeto 1999. godine.

Zvanje vanredni profesor za predmet *Kvantna fizika* stekao je 2001. godine. Redovni profesor Univerziteta Crne Gore postao je oktobra 2006. godine.

Na konkursu Japanskog društva za promociju nauke je dobio postdoktorsku stipendiju koja mu je omogućila boravak na Univerzitetu u Okajami kod profesora Kazušige Mačide u periodu 2001-2003. Plodnu saradnju sa Univerzitetom u Okajami nastavio je i nakon povratka na Univerzitet Crne Gore, tako da svake godine boravi mjesec dana na pomenutom Univerzitetu.

Pored naučno-istraživačkog rada i nastave u svojoj oblasti, posvećen je drugim aktivnostima vezanim za razvoj našeg univerziteta. Tako je, u periodu 2004-2006 godine bio predsjednik Društva fizičara Srbije i Crne Gore. Vijeće Prirodno-matematičkog fakulteta ga je izabralo za člana Nastavno-naučnog vijeća, odnosno Senata Univerziteta 2003 godine. Član je Nacionalnog savjeta za naučno-istraživačku djelatnost. Od marta 2007. godine obavlja funkciju prorektora za nastavu na Univerzitetu Crne Gore.

Koautor je u 37 radova objavljenih u renomiranim naučnim časopisima (koji su na SCI listi) kao što su časopisi Američkog fizičkog društva i Japanskog fizičkog društva. Ti radovi su do sada citirani 500 puta (zajedno sa autocitatima). Ujedno je recenzent za renomirane časopise *Physical Review B* i *Physical Review Letters*. Uvažavajući njegov naučni doprinos Odjeljenje prirodnih nauka CANU ga je ove godine predložilo za vanrednog člana Akademije.

Program rada za mandatni period 2008-2011

Poštovane kolege, prije svega, dozvolite mi da se zahvalim svim fakultetima, institutima, i akademiji, njih ukupno šesnaest, koji su mi ukazali povjerenje i predložili me za funkciju rektora. Naravno, želim da zahvalim i svim nastavnicima, saradnicima i studentima koji su glasali za mene vjerujući da ću funkciju rektora odgovorno i uspješno da obavljam. U stvari to doživljavam kao priznanje rezultatima koje je u prethodnom periodu postiglo rukovodstvo Univerziteta, rektor sa svojim timom, članovi Upravnog odbora, članovi Senata, dekani, i cijela akademska zajednica, koji su, svako iz svoje pozicije, dali značajan doprinos uspjehu reformi. S druge strane, podrška znači potvrdu da najveći broj zaposlenih smatra da je neophodno ostvariti kontinuitet u dosadašnjoj orijentaciji razvoja Univerziteta. Univerzitet Crne Gore, koga su stvarale generacije naših prethodnika, je mjesto na kome ćemo obrazovati studente na univerzalnim vrijednostima nauke, dokaz da je moderan univerzitet temeljna institucija na kojoj se može graditi sveukupni društveni prosperitet.

Poštovane kolege, u izlaganju programa ograničiću se na nekoliko tema koje smatram prioritarnim za Univerzitet Crne Gore u sljedećem mandatnom periodu.

1. Dalja implementacija Bolonjskog procesa: Reforma obrazovanja je kompleksan i dugotrajan proces čije ćemo efekte osjetiti tek u periodu koji je pred nama. Brzi tempo razvoja savremenog društva kao i tehnološki napredak zahtijevaju permanentno obrazovanje i usavršavanje kako bi se odgovorilo izazovima vremena. Strateški cilj Crne Gore, a samim tim i Univerziteta Crne Gore, jeste da do 2010. godine postane dio jedinstvenog Evropskog obrazovnog prostora. Imajući na umu ovaj zacrtani cilj Univerzitet Crne Gore je među prvima u regionu krenuo u reforme. To je normativno omogućeno donošenjem Zakona o visokom obrazovanju, Zakona o naučno-istraživačkoj djelatnosti, Statuta Univerziteta Crne Gore, kao i ostalih pratećih pravilnika.

Jedan od prvih koraka koje ćemo preduzeti jeste analiza svih zakonskih akata koje je Univerzitet donio, jer je petogodišnje iskustvo u njihovoj primjeni sasvim dovoljan period kako bi se sagledalo koja rješenja treba korigovati u cilju bolje i efikasnije primjene principa Bolonjskog procesa. Stepenn implementacije Bolonjskog procesa u Crnoj Gori će biti ocijenjen na sljedećoj ministarskoj konferenciji koja će biti održana 2009. godine. Budući da sam član radne grupe Bolonjskog sekretarijata koja priprema formu upitnika za sve države potpisnice Bolonjske deklaracije, kao i izvještaj na sljedećoj ministarskoj konferenciji, u prilici sam da vas upoznam sa svim pokazateljima na osnovu kojih će se formirati ocjena za Crnu Goru. Postoji određeni broj indikatora koji se neposredno tiču Univerziteta Crne Gore, i u tom smislu ću se založiti da po tim tačkama dobijemo maksimalne ocjene. Radi se o sljedeća 4 indikatora:

1. **Nivo implementacije prvog i drugog ciklusa.** Kao što vam je dobro poznato, svi studenti koji upišu osnovne ili postdiplomske studije na našem Univerzitetu studiraju po novom režimu studija, tako da je prvi i drugi ciklus u tom smislu u potpunosti implementiran.
2. **Prohodnost ka sljedećem ciklusu.** Do sljedeće studijske godine ćemo formulirati pravila upisa na postdiplomske studije. Ona će omogućiti prohodnost ka sljedećem nivou obrazovanja ne samo studentima koji su studije završili iz iste naučne, odnosno umjetničke oblasti, već će se šansa pružiti, putem polaganja prijemnog ispita ili dodatnih predmeta, i svim ostalim studentima koji su stekli stepen „bachelor“ iz srodne oblasti.
3. **Nivo implementacije dopune diplome.** Dopuna diplome koju je naš Univerzitet pripremio prethodne godine, po ocjenama eksperata EUA, u potpunosti slijedi preporuke Evropske komisije i UNESCO. Imamo namjeru da, kao trajno rješenje, u okviru zakona, odnosno Statuta, unesemo odredbu da se diploma i dopuna diplome izdaju besplatno. Kao sljedeći korak u pravcu nadogradnje dopune diplome planiramo da svi studijski programi Univerziteta Crne Gore u okviru dopune diplome uključe i informaciju o znanjima, vještinama i kompetencijama koje je student stekao tokom studija.
4. **Nivo implementacije ECTS.** Svi studijski programi Univerziteta Crne Gore na osnovnim i postdiplomskim studijama su kvantifikovani tako što je svakom kursu dodijeljen određeni broj ECTS kredita. Dalja implementacija ECTS će ići u dva pravca. Jedan pravac se odnosi na eventualnu preraspodjelu ECTS kredita u okviru svakog studijskog programa koja će uvažavati stvarno vrijeme koje je studentima neophodno za savlađivanje gradiva iz pojedinih predmeta. Drugi je pravac implementacije mnogo zahtjevniji, a odnosi se na povezivanje ECTS kredita sa znanjima, vještinama i kompetencijama.

Postoji još 7 indikatora po kojima će se mjeriti stepen implementacije Bolonjskog procesa:

1. Implementacija nacionalnog okvira kvalifikacija.
2. Nacionalna implementacija evropskih standarda i smjernica koje se tiču osiguranja kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja.
3. Stepenn implementacije sistema spoljašnje kontrole kvaliteta u visokom obrazovanju.
4. Uključivanje studenata u rad Savjeta za visoko obrazovanje.
5. Uključivanje Savjeta za visoko obrazovanje u mrežu ENQA.
6. Nacionalna implementacija principa Lisabonske konvencije o priznavanju diploma i kvalifikacija.
7. Priznavanje neformalnog obrazovanja.

Na ove indikatore Univerzitet Crne Gore ne može direktno da utiče, ali smo kao institucija veoma zainteresovani, i zbog toga ćemo se, kod odgovarajućih organa, založiti da se i po tim kriterijumima dostignu standardi koje predviđa Bolonjski proces. Dalja implementacija Bolonjskog procesa će biti finansijski potpomognuta od strane TEMPUS projekata, a samo za ovu godinu su predviđena sredstva u iznosu od 800.000 eura.

2. Naučno-istraživački rad: Sasvim je prirodno da ću, ukoliko budem izabran za rektora, maksimalno afirmirati naučno-istraživački rad. Cilj je da se Univerzitet Crne Gore afirmiše kao institucija u kojoj će istaknuto mjesto imati nauka i ulaganja u naučna istraživanja i tehničku opremljenost. Osim toga, nastava na Univerzitetu treba da proističe iz naučno-istraživačkog rada, a to se posebno mora ogledati na nivou doktorskih studija. U tom smislu, posebna pažnja će biti posvećena povećanju broja saradnika-istraživača, dakle studenata doktorskih studija, koji treba da predstavljaju motornu snagu naučno-istraživačke djelatnosti na Univerzitetu. Planiramo da finansijski pomognemo realizaciju relevantnih naučnih i umjetničkih projekata, nacionalnih i međunarodnih, koji će biti osnov za zapošljavanje saradnika u istraživanju i umjetničkom radu.

Dosadašnja praksa Univerziteta Crne Gore po pitanju sufinansiranja studijskih boravaka i stručnih usavršavanja zaposlenih na Univerzitetu se mora istaći kao veoma pozitivan primjer. Nastavak te politike biće jedan od ključnih zadataka, tako da će biti obezbijedena sredstva za kraće i duže studijske boravke na nekom od univerziteta po želji. I dalje ćemo slijediti dobru praksu da se obezbijede sredstva za dio troškova učešća na konferencijama, kao i sredstva za nabavku literature i opreme za sve fakultete.

3. Kadrovska politika: Mladi saradnici i nastavnici su do sada bili zapošljavani isključivo za rad na budžetskim studijskim programima. Postoji potreba da se ova problematika fleksibilnije tumači na fakultetima koji imaju veliki broj samofinansirajućih studenata, jer je sa istim brojem nastavnika neophodno organizovati nastavu i za samofinansirajuće grupe. Iz tog razloga omogućićemo zapošljavanje nastavnog osoblja za rad sa samofinansirajućim grupama studenata uz istovjetnu primjenu statutarne norme, ali pod uslovom da se ti nastavnici i saradnici finansiraju od prihoda koje fakultet ostvaruje na osnovu školarina.

4. Standard zaposlenih: Jedan od značajnih rezultata u prethodnom mandatnom periodu jeste izgradnja stambene zgrade, čime su riješeni stambeni problemi gotovo svom osoblju sa akademskim i naučnim zvanjima. U narednom mandantnom periodu će biti riješeno stambeno pitanje svih zaposlenih na Univerzitetu.

U okviru stambene problematike će se rješavati i stambeno pitanje saradnika u nastavi i to na način koji uvažava specifičnosti ove grupe zaposlenih na Univerzitetu, a koji ih neće ni u kom slučaju staviti u podređen položaj prilikom nastavka karijere kao budućih profesora.

5. Reorganizacija službi Rektorata: U službama Rektorata radi manje od 20 ljudi, a posljednjih godina se njihov obim poslova značajno povećao. Osnovna koncepcija je da se kroz predstojeće izmjene postojećih pravilnika centralna služba i Senat rastereti svih rutinskih procedura i prepusti ih administracijama fakulteta. Dalje, jedan od prvih koraka koje ćemo preduzeti jeste predlog Upravnom odboru za reorganizaciju i kadrovske jačanje službi u Rektoratu kako bi centralna služba bila u stanju da odgovori sve brojnijim zahtjevima fakulteta, i samim tim postane pravi servis fakultetima i studentima.

6. Problem prostora za rad Fakulteta likovnih umjetnosti, Muzičke akademije i Fakulteta dramskih umjetnosti: Problem prostora u kojima borave Fakultet dramskih umjetnosti, Fakultet likovnih umjetnosti, kao i Muzička akademija su daleko od idealnih. To nije bila prepreka da i u otežanim uslovima rada., zahvaljujući entuzijazmu i prije svega kvalitetu nastavnika, saradnika i studenata, pomenuti fakulteti ostvare veoma zapažene rezultate na međunarodnoj sceni. Postignuti rezultati doprinose ne samo afirmaciji fakulteta i akademije sa Cetinja, već u pozitivnom smislu promovišu naš Univerzitet i podižu njegov renome. To je razlog više da se urgentni problem prostora za rad fakulteta umjetnosti što prije stavi na dnevni red i riješi na odgovarajući način.

U tom smislu jedan od prvih koraka koje ću preduzeti jeste iniciranje razgovora svih zainteresovanih strana: Univerziteta Crne Gore, Vlade Crne Gore, kao i opštine Cetinje, kako bi se utvrdila dinamika izgradnje zgrada fakulteta i kako bi svi sudionici izvršili preuzete obaveze. Inicijativu za rješavanje tog problema preuzeće Univerzitet Crne Gore, uz pomoć sopstvenih sredstava, donacija, kao i sredstava opredijeljenih od Vlade i opštine.

Treba napomenuti da je u cilju rješavanja ovog problema Univerzitet već konkurisao za sredstva kapitalnog budžeta za 2009. godinu.

7. Studenti: Ako bismo utvrđivali listu prioriteta za potrebe studenata na Univerzitetu Crne Gore, onda je to nedostatak prostora za sportske i kulturne aktivnosti. Kao rektor ću se u potpunosti založiti da se u okviru kapitalnih investicija pažnja posveti izgradnji sportske hale, kao i studentskog kulturnog centra.

U posljednjih nekoliko godina je udvostručen broj studenata koji se upisuje na osnovne studije Univerziteta Crne Gore. Takođe je znatno povećan i broj studenata na postdiplomskim studijama. Stoga se neminovno mora staviti na dnevni red pitanje studentskih domova i njihovih smještajnih kapaciteta. Tome još treba dodati da se ideja o povećanju mobilnosti studenata, odnosno boravku studenata iz inostranstva ne može uspješno realizovati između ostaloga i zbog nedostatka smještajnih kapaciteta. Pošto se radi o problemu koji dosta utiče na buduće planove Univerziteta kao rektor ću se konstantno zalagati kod Ministarstva prosvjete i nauke, kao i kod rukovodstava opština u kojima Univerzitet djeluje, u cilju izgradnje Univerzitetских centara, odnosno obnove ili dogradnje postojećih domova za smještaj studenata. Treba podsjetiti da je u tom smislu Univerzitet već dao saglasnost na da se na njegovom zemljištu u Pogorici gradi novi studentski dom.

Stvaranje uslova za sadržajni boravak studenata na fakultetima će takođe biti jedan od važnih zadataka. U tom smislu na svim organizacionim jedinicama je potrebno obezbijediti prostore za studentske klubove. Takođe ću insistirati da se jedan dio prostora koji će se dobiti preseljenjem pojedinih službi u novu zgradu Rektorata stavi na raspolaganje studentima i to prije svega kao čitaonica, i internet učionica koje će raditi 24 časa.

Osim toga smatram da je na svim studijskim programima koji se ne finansiraju iz Budžeta, potrebno obezbijediti određeni broj mjesta za najbolje studente koji bi bili oslobođeni plaćanja školarine.

8. Mobilnost. Jedna od ključnih ideja sprovođenja Bolonjskog procesa jeste stvaranje jedinstvenog evropskog prostora obrazovanja. U tom smislu neophodna je razmjena studenata i nastavnog osoblja između različitih država, veća pokretljivost studenata unutar samog Univerziteta na nivou osnovnih studija, kao i mobilnost između različitih ciklusa obrazovanja, odnosno povećanje prohodnosti ka sljedećem ciklusu obrazovanja. Kako bi se pospješila internacionalna mobilnost studenata i nastavnika, u okviru Rektorata će se formirati posebno odjeljenje za međunarodnu saradnju, i time preuzeti jedan dio poslova koji prirodno pripadaju Univerzitetu, a koje sada obavlja Sektor za nauku i visoko obrazovanje pri Ministarstvu prosvjete i nauke. Uloga tog odjeljenja će, između ostalog, biti implementacija brojnih bilateralnih sporazuma koje je potpisao naš Univerzitet, podrška uključivanju u naučno-istraživačke projekte koji se nude u okviru FP7, kao i pružanje podrške za uključivanje u Socrates, Erasmus Mundus i druge programe. Dalje, uloga odjeljenja za međunarodnu saradnju biće i uklanjanje svih prepreka koje stoje na putu povećane mobilnosti studenata i nastavnog osoblja, a tu prije svega mislim na pružanje pomoći za obezbjeđivanje viza i radnih dozvola, pružanje pomoći prilikom obezbjeđivanja smještaja za studente i profesore iz inostranstva, pomoć za obezbjeđivanje finansijske podrške u cilju povećanja mobilnosti, bilo da se radi o stipendijama koje nudi Univerzitet, država, ili inostrane fondacije.

9. Unutrašnji sistem kvaliteta. Sasvim sam uvjeren da su svi zaposleni na Univerzitetu Crne Gore već spoznali da kvalitet nastavnog procesa, stručnost nastavnog i administrativnog osoblja, i znanje, vještine i kompetencije naših diplomiranih studenata, treba da predstavljaju naše ključne argumente u utakmici sa konkurencijom. Našu poziciju u okviru crnogorskog visokoobrazovnog prostora prevashodno ćemo graditi na kvalitetu. U skladu sa tim snažno ću se zalagati da se održi ugled i imidž koji državni Univerzitet uživa u javnosti. Kao rektor, nastojaću da se postojeći mehanizmi kojima se obezbjeđuje uspješnost obrazovnog procesa povežu u jednu koherentnu cjelinu, na sistematičan način kakav je uobičajen na univerzitetima iz evropskog visokoobrazovnog prostora. Već je formirana radna grupa koja ima zadatak da formuliše strategiju razvoja sistema kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore. Dokument o kome je riječ treba da bude usvojen od strane Senata Univerziteta Crne Gore. Kao operativno tijelo, formiraćemo posebnu službu, Centar za kvalitet, koja će biti zadužena za upravljanje sistemom kvaliteta na Univerzitetu. Kako bi pomenuti Centar uspostavio sistem kvaliteta, koji će se u početku fokusirati na obrazovnu komponentu, pokrenuto je nekoliko aktivnosti koje ću realizovati tokom narednog mandata. Univerzitet Crne Gore je preko Ministarstva prosvjete i nauke konkurisao finansijska sredstva koja se nude u okviru pomoći EU (IPA), sa idejom da se realizuje projekat o uvođenju sistema kvaliteta u visokom obrazovanju (iznos od oko 600.000 eura). Istovremeno će se realizovati projekat uz pomoć WUS Austrije (iznos od oko 130.000 eura) sa ciljem poboljšanja i jačanja sistema kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore. Prve aktivnosti, koje prethode realizaciji pomenutih projekata, su već u toku zahvaljujući ekspertskoj pomoći Svjetske banke. Neposredni učesnici u realizaciji ovih projekata, kao i rukovodioci fakulteta i instituta, će biti u prilici da se neposredno upoznaju sa radom inostranih Univerziteta na kojima je u punoj mjeri uspostavljen sistem obezbjeđivanja kvaliteta.

10. Kapitalne investicije: Planom investicija za tekuću godinu Univerzitet Crne Gore je preuzeo obavezu da otpočne izgradnju zgrade za potrebe Fakulteta političkih nauka, Instituta za strane jezike kao i studijskog programa Farmacija, kao i za izgradnju drugog bloka Arhitektonskog fakulteta. Obezbijeđena su sredstva za izgradnju Učiteljskog fakulteta. Treba napomenuti da Opština Budva završava zgradu fakulteta u tom mjestu, a da Direkcija javnih radova već ima odluku o izgradnji zgrade za potrebe postojećih fakulteta u Beranama.

Za dovršetak započetih investicija, ali i za dalju modernizaciju i izgradnju kampusa, i izgradnju Univerziteta u svim sredinama, sredstva će se obezbijediti dijelom iz sopstvenih prihoda, kao i iz donacija fondacija (WUS, Evropska banka za razvoj, Svjetska banka, IPA). Realno je takođe očekivati da ćemo za pojedine investicije imati direktnu podršku Vlade Crne Gore.

Poštovane kolege, u potpunosti sam uvjeren da će do 2010. godine Univerzitet postati dio jedinstvenog evropskog prostora visokog obrazovanja, siguran sam da će se do tada proširiti prostorni kapaciteti Univerziteta i u Podgorici i univerzitetским centrima širom Crne Gore, i da ćemo u narednom periodu značajno unaprijediti obrazovni proces, standarde naučno-istraživačkog i umjetničkog rada, kao i uslove rada svih zaposlenih na Univerzitetu. Poštujući kao uzore načela, norme i kodeks ponašanja visokoškolskih ustanova u razvijenim evropskim zemljama i šire, siguran sam da Univerzitet Crne Gore može u narednom periodu usvojiti i primijeniti optimalna rješenja. Uvjeren sam da, ukoliko dobijem podršku, od vas mogu očekivati maksimalnu pomoć prilikom realizacije izloženih ideja. Zahvaljujem na pažnji!

Podgorica, 8. maj 2008.

Prof. dr Predrag Miranović

Prof. dr Božo Mihailović**Biografija**

Božo Mihailović je rođen 22.08.1951. godine u Piperima (Ubine). Osnovnu školu je učio u Spuzi. Završio je Gimnaziju "Stojan Cerović" u Nikšiću, sa odličnim uspjehom.

Ekonomski fakultet u Podgorici je upisao 1970. godine, na kome je diplomirao 1974., sa prosječnom ocjenom 9,70. Diplomski rad "Savremeni metodi izbora proizvodne orijentacije preduzeća" odbranio je sa ocjenom 10.

Kao student generacije, već na drugoj godini je dobio stipendiju ovog fakulteta i bio angazovan kao demonstrator. Za vrijeme studija nagrađivan je svake godine od matičnog fakulteta i Univerziteta u Beogradu. Po završetku studija dobio je diplomu "Luca". Za najboljeg studenta Crne Gore proglašen je 1973. godine, a 1974. je dobio nagradu grada Titograda "19. decembar".

Odmah nakon diplomiranja angazovan je kao saradnik na Ekonomskom fakultetu u Podgorici. Postdiplomske studije "Ekonomika i organizacija preduzeća – proizvodni smjer" završio je na istom fakultetu sa prosječnom ocjenom 9,90. Magistrirao je na temu "Tržišna orijentacija u razvojnoj i tekućoj politici industrijskih preduzeća Crne Gore" 1979. godine. Poslije magistriranja izabran je za asistenta za oblast Poslovne ekonomije – Marketing. Izvodio je vježbe iz predmeta Marketing i Istraživanje tržišta.

Školske 1983/84 dobio je stipendiju IREX, i boravio na univerzitetu SUNY/Albany, SAD. Na School of Business ovog univerziteta pohađao je postdiplomski studij za oblast Marketing Management. Boravci navedenom univerzitetu radio je na istraživanjima za doktorsku disertaciju. Na univerzitetu MGU, Moskva boravio je više puta, predvodeci i naše studente na stručnom boravku. Imao je više studijskih boravaka na vodećim univerziteti i dr.)

Doktorsku disertaciju "Marketing aspekt investicionog odlučivanja" odbranio je 1988. godine na našem univerzitetu. Za docenta je izabran 1989., vanrednog profesora 1995., a za redovnog profesora 2000. godine.

Predaje na redovnim i postdiplomskim studijama Univerziteta Crne Gore, na Ekonomskom (uključujući i studije menadžmenta), Fakultetu za turizam i hotelijerstvo i Masinskom fakultetu. Na matičnom fakultetu dodiplomskih studija predavao je (ili predaje) sljedeće kurseve: Osnove marketinga, Marketing, Politički marketing, Istraživanje marketinga, Međunarodni marketing i Razumijevanje potrošača, a na Fakultetu za hotelijerstvo Marketing u turizmu, Marketing komuniciranje u turizmu, Razumijevanje potrošača u turizmu. Na Masinskom fakultetu predaje Marketing u saobraćaju.

Do ukidanja katedri, bio je Šef katedre za oblast Marketinga.

Na postdiplomskom studiju predaje (od 1990. godine) više kurseva, a među njima: Marketing, Marketing menadžment i Strategijski marketing u turizmu. Rukovodilac je smjera Marketing na Ekonomskom fakultetu, kao i magistarskih studija "Marketing i biznis".

Bio je mentor ili član komisije za ocjenu i odbranu više magistarskih radova i doktorskih disertacija na našem Univerzitetu u Beogradu. Sada je mentor dvije doktorske teze, pet magistarskih radova, čija je izrada u toku.

Za prodekana Ekonomskog fakulteta za Naučno-istraživački rad i finansije izabran je 1988. godine. Dužnost dekana istog fakulteta obavljao je u dva mandata (1990-1994). U tom periodu je kreirao Poslovnu školu, prvu samofinansirajući program na našem univerzitetu, kao i Postdiplomski studij "Poslovna ekonomija i menadžment", zajedno sa Eastern Washington University, SAD.

Od 1995. do 1999. godine bio je prvi direktor Fonda za razvoj Crne Gore, vodeće institucije za privatizaciju, u tom periodu.

Dosadašnji naučno-istraživački rad se odnosio na oblast poslovne ekonomije (prestrukturiranja, privatizacije, marketinga, investicionog odlučivanja...). U ovim oblastima autor je osam knjiga i koautor još dvije. Autor je više od 30. članaka (od kojih su neki "vodeći") u međunarodnim i domaćim časopisima, kao i oko 20. referata na međunarodnim naučnim skupovima (od kojih su većina "po pozivu"). Rukovodio je u oko 40. naučno-istraživačkih projekata i podnio oko 30. referata na skupovima jugoslovenskih ekonomista. Bio je član ili predsjednik Upravnih odbora (odbora direktora) više preduzeća u Crnoj Gori (među kojima EPCG, Rudnika Uglja, Pljevlja, KAP-a, Korala i dr.).

Bio je prvi sekretar Društva za marketing Crne Gore (1975. godine), a kasnije i njegov Predsjednik; Predsjednik Društva ekonomskih propagandista Crne Gore i član Predsjedništva jugoslovenskog udruženja; član Predsjedništva JUMA; član Predsjedništva Saveza ekonomista Crne Gore; Visegodišnji član redakcije (međunarodnog) časopisa Marketing; član

Predsjedništva Saveza ekonomista Jugoslavije (SEJ); Clan Naucnog drustva Saveza ekonomista Jugoslavije. Sad je clan Odbora za ekonomske nauke CANU.

Prof. dr Bozo Mihailovic govori engleski I ruski jezik.

Program rada za mandatni period 2008-2011

ZA DRUŠTVENO INTEGRISANI - SAVREMENI EVROPSKI UNIVERZITET

1. Uvodni stavovi i osnovna hipoteza

Početak novog milenijuma označava povećan broj kvalitativnih i kvantitativnih promjena u jedinici vremena, čime ova dimenzija života postaje važan razvojni resurs. Sve oblasti individualnog i kolektivnog življenja postaju kompleksnije nego što je to bilo u cjelokupnoj istoriji dosadašnjeg razvoja društva. Kraj prethodnog milenijuma opomenuo je čovječanstvo na široke i ubrzane promjene, upozoravajući sve nas da će njihova dinamika dobiti akceleratorne karakteristike. Živimo u vremenu u kome se sve mijenja, osim "promjena", koje ostaju jedina konstanta. To je činjenica sa kojom se suočavamo u našoj svakodnevnici, a koja će, ubijedeni smo, sve više dolaziti do izražaja. Ko god ne bude blagovremeno shvatao i dalje predviđao takve trendove biće na začelju odvijanja globalnih procesa i neće moći da funkcioniše u postojećem efikasnom mehanizmu privrednih i društvenih tokova.

U tim neprikosnovenim tokovima, jedinstvena sfera obrazovanja i nauke (kao njenog sastavnog i liderskog segmenta), postaje *spiritus movens* svakog društva, države ili šire regionalne integracije. Pravo na korišćenje njihovog dostignuća izjednačava se sa pravom na život, rad i ostale vrhunske ljudske slobode. Visoko obrazovanje postaje tako snaga prepoznatljivosti kvaliteta bilo koje društvene zajednice. Zato se sve više govori o tzv. **knowledge based economy**, u kojoj se komparativne prednosti zamjenju konkurentskim prednostima, a intelektualni kapital postaje vodeći u visokorazvijenim privredama i odgovarajućim društvenim zajednicama.

Polazeći od navedenog konteksta širih privrednih i društvenih procesa, osnovna hipoteza rektorskog programa u našim uslovima, viđena individualnim autorskim stavom, treba da bude: **težnja ka svim nivoima kvalitetnog visokog obrazovanja, inegrisanog u naše društvene tokove, tako da Univerzitet Crne Gore bude svjetionik naučno-obrazovne sfere, skladno ukomponovane u savremene evropske tokove.** Ključni zadatak Rektora, u tim novim uslovima, jeste da ostvari fleksibilnost univerziteta i pojedinih fakulteta, uz jasno definisan program razvoja kao okvir za pojedinačno djelovanje svih participanata.

2. Aktuelno stanje

Poznat je teorijski pristup rješavanju bilo kojeg problema, pa i kreiranja programa razvoja, koji, nadamo se nije sporan, a koji polazi od analize prošlosti i sadašnjosti u cilju stvaranja putokaza ka budućnosti. Univerzitet Crne Gore je, kompariran sa drugim univerzitetima u širim razmjerama, mlada obrazovno-naučna institucija. Autor ovog programa bio je svjedok i sudionik gotovo svih njegovih faza razvoja, počev od osnivanja, davanja i promjena imena do sadašnjeg trenutka u kome se ovaj program prezentira akademskoj i široj javnosti. Naš univerzitet je tokom svog razvoja prošao kroz mnoge teškoće, stalno stičući sve veći ugled i poziciju u crnogorskom društvu. Podsjetiću vas da su ga osnovali tri fakulteta (među kojima i moj matični - Ekonomski fakultet) i dvije visoke škole 29. aprila 1974. godine. Danas naš univerzitet ima gotovo 20.000 studenata na 18 fakulteta; dva samostalna studijska programa, tri instituta u devet gradova naše države, sa gotovo 100 studijskih programa. On nudi set nivoa različitog obrazovanja, uključujući i doktorske studije. Njegovo funkcionisanje omogućavaju: oko 400 zaposlenih sa akademskim i naučnim zvanjem, preko 400 saradnika, te više od 500 zaposlenih kao stručno i administrativno osoblje. Na takvom brzom razvoju mogle bi nam pozavidjeti i mnogo razvijenija društva!

Univerzitet se blagovremeno uključio u savremene tokove evropskog obrazovanja, primjenjujući sve komponente Bolonjske deklaracije. On je, do prije tri godine, imao monopolsku poziciju u visokom obrazovanju Crne Gore, a sad djeluje u uslovima tržišnog stanja poznatog u ekonomskoj teoriji kao "tržište ograničene konkurencije". Sa tog stanovišta logično se postavlja pitanje: kako i kuda dalje?

3. Ciljevi i ograničenja Programa razvoja

Osnovni cilj ovog programa je individualno viđenje svih ključnih oblasti i parametara našeg univerziteta kao vrhovnog organa rukovođenja Univerzitetom, u naredne tri godine, a sve u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i Statutom Univerziteta, kako bi se poboljšao kvalitet nastavno-obrazovnog procesa, istraživačko-naučnog rada, te održala konkurentna prednost u ovim oblastima. U cjelokupnom ovom programu zalažem se za univerzitet koji sve više sam stvara i razmjenjuje na tržištu, a sve manje zavisi od države, kako bi, logično, mogao više i da troši i jedino tako proizvodi multiplikativne efekte. Iz toga proizilazi naš reformsko aktivan, odnosno ofanzivno-razvojni Program, bez pasivizacije i oslanjanja na državu kao dominantni izvor finansiranja. Univerzitet Crne Gore mora da bude predvodnik u kreiranju "društva sutrašnjice". Podsjetimo se da je ključnim dokumentima Evropske unije predviđeno da ulaganja u nauku i razvoj, u njenim članicama, budu 3% GDP, do 2010. godine.

Visoko obrazovanje se sve više tretira kao “javno dobro”. Iz tog vrhunskog cilja ovog prorama biće izvedeni pojedini pod-ciljevi sa zadacima koje treba obaviti.

Pri formulisanju cilja/ciljeva bitno su uvažena ograničenja, među kojima posebno ističemo:

- relevantni društveno-ekonomski parametri i aktuelno stanje na Univerzitetu,
- dostignuti nivo privrednog razvoja i društvenu konstituciju,
- činjenicu da je u pitanju Univerzitet u potpunoj državnoj svojini,
- materijalna i kadrovska ograničenja,
- nivo dohotka finansijera Univerziteta,
- stanje u užem i širem okruženju,
- brzina/sporost donošenja odluka i njihovog provođenja.

U odnosu na projektovane parametre i pokazatelje razvoja Crne Gore u narednom trogodišnjem periodu (rast GDP i dr.), naš koncept je da budući rektor sa saradnicima i svim organima upravljanja, a posredstvom univerzitetskih jedinica i kreativnog rada svakog pojedinca, mora postići veći rast od najmanje 7%. Univerzitet se mora brže razvijati da bi bio inicijator razvoja u svim drugim oblastima.

4. Ključne komponente – elementi Programa

4.1. Nastavno-obrazovni proces

a) Kreativna primjena Bolonjskog procesa. Obrazovna komponenta Univerziteta, koja se pretežno realizuje kroz nastavu, ali i druge oblike edukacije, predstavlja ključnu komponentu svakog univerziteta. Zato su nastava i obrazovanje tretirani kao međusobno povezane cjeline. Naš univerzitet je blagovremeno prihvatio evropska opredjeljenja u ovoj oblasti, ne samo posredstvom potpisivanja Bolonjske deklaracije nego i kroz njenu brzu praktičnu realizaciju. Ali, mi smo ušli i nedovoljno pripremljeni i nedovoljno opremljeni za taj novi model. Uzmimo samo odnos broja studenata i nastavnika (na razvijenim univerzitetima dolazi oko 60-90 studenata na jednog nastavnika, a kod nas je taj odnos na nekim fakultetima i više stotina studenata na jednog nastavnika) pa ćemo doći do zaključka kolike su razlike. Naši kolokviji često liče na posjete gledalaca na nekim sportskim priredbama. Nastavnici često individualno i u međusobnoj komunikaciji izražavaju nezadovoljstvo, ali niko javno i organizovano ne traži radikalni zaokret u operativnoj primjeni Bolonjskog procesa. Već imamo generacije koje su diplomirale po tom novom modelu. Njihov kvalitet znanja tek treba da se testira u praksi. Ono što je zasigurno primijećeno u dosadašnjoj univerzitetskoj praksi jeste “mehanicistička primjena bolonjskog koncepta”. Kao rektor, zalagao bih se za hitnu promjenu aktuelne prakse i njenu transformaciju ka jačanju kvaliteta nastave u svim oblastima. Primjena Bolonjskog procesa mora da doprinese podizanju kvaliteta “integralnog proizvoda” Univerziteta Crne Gore, a ne njegovom padu. Naš univerzitet ima šansu da postane elitni u svakom pogledu. Međutim, dužni smo da i ovom prilikom upozorimo: ta šansa ne mora i neće tako dugo trajati kao što mi često mislimo.

b) Integralno upravljanje kvalitetom. Povećanje kvaliteta rada mora da bude naš stalni zadatak. Vodeći univerziteti su svakodnevno posvećeni upravo tom(e) zadatku, kao procesu koji ni od koga ne počinje, a naročito se sa nekim ne završava. To je sistem koncentričnih krugova sa uvećanim obimima kvaliteta znanja. Mi se moramo stalno upoređivati sa takvim univerzitetima, dakle, onim boljim od nas, koristeći tzv. benčmarking, kao naučno i praktično razvijen metod, te stalno prisutan izazov poređenja. Zato ćemo se u ovoj oblasti zalagati za međunarodnu, a ne lokalnu konkurentnost našeg univerziteta. U realizaciji ove planske aktivnosti prvi korak je formiranje odbora za kvalitet, na čelu sa rektorom ili prorektorom za razvoj. Paralelno sa tim neophodno je tražiti “izvore” odgovarajuće motivacije za povećanje kvaliteta, posredstvom doprinosa svakog pojedinca na našem univerzitetu, a naročito nastavnika i saradnika.

Prilagodavanje svih programa fleksibilnosti tržišta neprikosnoveni je zahtjev globalizacije i procesa koje ona proizvodi. Moramo biti svjesni svoje uloge i zadatka u ovoj sferi, jer je kvalitet našeg proizvoda, dugoročno posmatrano, ključni faktor konkurentnosti crnogorske privrede. A ona sada nije, kako je poznato, na zavidnom nivou, što najbolje pokazuje deficit trgovinskog i platnog bilansa.

Moramo naučno i stručno provjeriti neke indicije koje signaliziraju da nam kvalitet univerzitetskog “proizvoda” pada. To je dovoljno za integralno istraživanje i reagovanje, čak i pod pretpostavkom da to nije tako! To je slučaj i sa dodiplomskim i postdiplomskim studijem. Zato ću se zalagati za hitno donošenje Strateškog plana internacionalizacije studija. Moj plan je da u naredne tri godine inostrani profesori drže (gdje god je moguće) oko 5% nastave na redovnim i oko 10% nastave na magistarskim studijama. Tome treba dodati organizovanje pojedinih kurseva na stranim jezicima. Tako će se povećati konkurentnost u nastavi i podići ukupni kvalitet znanja naših studenata. Da bi se to ostvarilo, neophodno je studente (posebno najbolje) uključiti da direktno učestvuju u upravljanju kvalitetom, posebno kroz ankete poslije diplomiranja (alumni i dr.).

Na našem univerzitetu je rasprostranjena praksa da student položi ispit kroz dva ili tri kolokvija bez sublimiranja, tzv. završnog ispita. To, po mojem dubokom ubjedenju, vodi padu kvaliteta našeg proizvoda. Završni ispit mora (p)ostati u našoj praksi, ono što mu je stvarna namjena i uloga na razvijenim univerzitetima. Drugi važan segment je tzv. unutrašnja kontrola rada na Univerzitetu, realizovana preko nastavnih jedinica. Treći aspekt kontrole treba da se odnosi na stalna poređenja sa drugim univerzitetima. Naročito ističem problem naše nedovoljne pripremljenosti i potrebne naučne opreznosti za organizovanje doktorskih studija, kao najvišeg nivoa obrazovanja na Univerzitetu. Lako je zapaziti da su u pripremi i organizaciji doktorskih studija najobazriviji oni fakulteti koji imaju najviše iskustva u ovoj oblasti.

c) Stalno osavremenjivanje metoda nastave. Ovo je zadatak koji se nikada ne završava, već mora uvijek biti primjeren vrhunskim dostignućima u određenoj oblasti u momentu primjene. Zato ću se zalagati za godišnju internu, ali i eksternu analizu Curriculuma svih kurseva, sa osnovnim ciljem interpolacije i obezbjeđenjem potrebnih inovacija. To mora biti trajan zadatak nastavnika i Vijeća organizacionih jedinica. Opremanje pojedinih fakulteta za učenje "na daljinu" takođe će biti jedan od zadataka u unapređenju metoda nastave.

4.2. Istraživačko-naučni rad

a) **Oblasti rada.** Iako je uobičajena sintagma naučno-istraživački rad, zamijenjeni red riječi ima, u ovome programu, duboki smisao. Naime, naš je stav da treba ojačati ukupna istraživanja na Univerzitetu i da se iz njih razvija prepoznatljiva naučna misao (fakulteti su, prema našem statutu, čl. 33, naučno-nastavne jedinice).

Interdisciplinarnost istraživanja može biti obezbijedena jedino posredstvom Univerziteta kao cjeline. Treba oformiti odgovarajući fond, kao polugu za podsticanje i razvoj istraživanja. To je naša obaveza, čije izvršavanje se sasvim podrazumijeva, i koje ovom skupu ne treba posebno obrazlagati. U tom pogledu ističemo: 1. Teorijska istraživanja u funkciji unapređenja nastave, 2. Primijenjena istraživanja, pogotovo za oblasti tehničkih nauka i razvojno-poslovna istraživanja za oblast ekonomske i njoj sličnih nauka, 3. Istraživanja studenata završnih godina studija, magistranata i doktoranata.

b) **Osnovna kvantifikacija.** Naš univerzitet, kao vodeća obrazovno-naučna institucija u Crnoj Gori, treba da bude nosilac rješavanja privrednih i društvenih problema države u oblasti nauke i obrazovanja. S tog stanovišta zalagaću se za znatno veće učešće sredstava stečenih na tržištu za njegovo finansiranje. Umjesto sadašnjih 7,5% (uključujući i prihode od školarine, jer ove stavke nijesu razdvojene), koliko je predviđeno finansijskim planom za 2008. godinu, zalagaću se za njegovo povećanje do kraja iduće godine na 12%, zatim na 15%, odnosno 20% do kraja mandata. Isto tako zalagaću se za povećanje naknada za finansiranje učešća kolega na naučnim skupovima (sa sadašnjih 0,25% u Finansijskom planu za 2008. na povećanje od minimalno 1% prihoda Univerziteta). Treba li uopšte podsjećati da se na ovim skupovima ne predstavlja samo profesor-pojedinac, nego jednako fakultet, a preko njega i univerzitet.

c) **Izdavačka djelatnost.** Naš je stav da se u ovoj oblasti mora učiniti radikalni zaokret. Postojeća izdavačka produkcija nije u skladu sa našim intelektualnim mogućnostima. Podsjetimo da je u planu za tekuću godinu predviđeno svega 50.000 eura, što je ekvivalentno trošku štampanja svega deset-petnaest knjiga prosječnog tiraža, bez autorskog honorara. Zato ću se odlučno zalagati za povećanje sredstava za ovu namjenu, od najmanje pet puta, tj. na 250.000 eura. Ova djelatnost treba da postane jedan od biznisa Univerziteta, kao što je to odavno poznato u svijetu. Ne mislim da će to biti lako i jednostavno, ali je svakako zadatak koji nam predstoji.

4.3. Međunarodna saradnja

a) **Osnovni stav.** Međunarodna saradnja je neposredno povezana sa prethodnim oblastima ovog programa, a posebno sa nastavno-obrazovnom i istraživačko-naučnom komponentom. Ona, jednostavno, treba da bude poluga za njihovu realizaciju. Činjenica je da je naš univerzitet, posebno posljednjih nekoliko godina, ostvario značajne međunarodne kontakte, koje u budućnosti treba dalje razvijati. Naš je stav da je to treći ključni segment u daljem razvoju Univerziteta (druga dva su: nastavni proces i istraživanja), koji treba da snažno inkorporira međunarodne standarde i dalje afirmiše naš univerzitet u međunarodnim okvirima. Zato je opravdano predložiti izradu Strateškog dokumenta za međunarodnu saradnju, kojim će se integrisati svi predloženi oblici saradnje i uobličiti u jedinstveni dokument, koji bi usvojio Senat Univerziteta.

b) **Pravci saradnje.** U toj važnoj oblasti posebno su značajne ove komponente:

1. Što snažnije prisustvo Univerziteta u svim oblicima saradnje u neposrednom okruženju.
2. Širenje i dalje uspostavljanje svih vidova saradnje - doprinos razvoju međuuniverzitetske mreže.
3. Različiti programi u okviru Evropske unije, kao što su TEMPUS, CEEPEUS, SOCRATES i dr., posebno u oblasti KREIRANJA i realizacije ciljeva u nastavi, a naročito razvoj i kontrola kvaliteta. U ovoj oblasti svaka univerzitetska jedinica treba da osmisli sopstveni koncept i povezuje se sa zainteresovanim institucijama, prevashodno iz regiona.
4. Mobilnost profesora i studenata. Nastaviti i proširiti započete procese.
5. Rad naših predstavnika u asocijacijama raznih zajednica univerziteta (Evropska, Mediteranska i dr.) Od nas mnogo zavisi koliko ćemo se uključiti i jačati nas uticaj!
6. Bilateralna saradnja sa pojedinim univerzitetima, po više osnova, zavisno od obostranih interesa.

7. Izrada zajedničkih projekata.
8. Aktivna participacija u evropskoj rektorskoj konferenciji.
9. Saradnja sa različitim asocijacijama u oblasti nauke i kulture (UNESCO, Britanski savjet, Američki savjet i dr.),
10. Blagovremeno traženje rješenja za nove oblike saradnje.

4.4. Standard studenata

- a) **Integrisanje studenata u povećanje kvaliteta.** Studenti su smisao (biće) postojanja svakog univerziteta. U vremenu najizrazitijeg formiranja svakog pojedinca, univerzitet treba da doprinese integrisanju te ličnosti tako da poslije njegovog prvog stepena zaokruživanja sistema znanja (diplomiranja) bude osposobljen ne samo za struku, već da bude cjelovita ličnost, spremna za uticaj i djelovanje na društvo. Sazrelo je vrijeme za kvalitativne promjene u toj oblasti, koje treba da se dese u narednom rektorskom periodu. U realizaciji tog osnovnog cilja budući rektor treba da uspostavi direktnu komunikaciju sa studentima i/ili njihovim predstavnicima, jednako kao i sa zaposlenima, te da im lično posveti dan u sedmici (npr. ponedjeljak od 12-16h), kako bi izvorno saznao njihove zahtjeve i direktno se uključio u optimalnu realizaciju. Od stepena uključivanja studenata u ukupni rad i funkcionisanje Univerziteta zavisi kvalitet našeg proizvoda – nivoa znanja nas i naših diplomaca. Zato je integrisanje studenata u povećanje kvaliteta i upravljanja univerzitetom jedan od primarnih zadataka budućeg rektora.
- b) **Rad sa talentima i stimulacije.** Univerzitet treba da se posebno bavi našim talentovanim studentima, kojih imamo mnogo više nego što nam je sada poznato! Univerzitet treba da omogući (direktno ili indirektno) stipendiranje najboljih studenata. Nagrada za najbolji diplomski, magistarski, pa i doktorski rad je takođe jedan od modela realizacije ove ideje. Druge modele tek treba osmisliti. Zato im treba posvetiti posebnu pažnju. Jedna od aktivnosti je da se formira fond za talente.
- c) **Afirmacija i(ili) formiranje studentskih klubova.** Život na Univerzitetu nije samo studiranje, već pružanje mogućnosti za afirmaciju svake ličnosti. Mnogi svjetski univerziteti nijesu poznati samo po nauci, već i po svojim sportskim klubovima, na primjer, ideja je da se unaprijede ili osnuju (razviju) dvije vrste studentskih klubova: 1. kulturno-umjetnički i 2. sportsko-rekreativni
- d) **Studentski standard (domovi, krediti i dr.).** Studentski standard značajan je faktor kvaliteta uspjeha. U ovoj oblasti je više konstitutivnih elemenata. Među njima posebno izdvajamo studentske kredite i domove. Ukupno i selektivno povećanje studentskih kredita treba da bude jedan od zadataka budućeg rektora. Prisutan je očit raskorak između potreba za životom u studentskim domovima i aktuelnih kapaciteta. Postojeći domovi su pred značajnom rekonstrukcijom. Razvojem studijskih programa u više gradova Crne Gore stvorila se realna potreba za kolektivnim smještajem naših studenata. Otuda se gotovo sam po sebi nameće zahtjev za rekonstrukcijom postojećih i izgradnjom novih studentskih domova.

4.5. Standard zaposlenih

Povećanje standarda zaposlenih jedan je od stalnih zadataka svih organa upravljanja i rukovođenja na Univerzitetu. Ovaj program se ne zalaže samo deklarativno za a priori poboljšanje standarda zaposlenih, već ga dovodi u korelacionu vezu sa kvalitetom rada na njemu i upravo ga iz tog parametra izvodi. Standard zaposlenih ne čine samo zarada, već i ostali sadržaji života svakog pojedinca i porodice. Tu svakako spada i mogućnost rješavanja stambenih pitanja, kao elementarne potrebe svakog čovjeka. Međutim, stav je autora ovog programa da taj zadatak takođe treba da bude jedan od "izvedenih" iz ukupnih aktivnosti budućeg rektora i, jasno, nikako zapostavljen. Dosljedno navedenom, Univerzitet je integralna obrazovno-naučna ustanova, a ne veliko građevinsko preduzeće, uz dužno poštovanje i vlasnika i zaposlenih u tim organizacijama!

Ostali elementi standarda treba da budu vođeni posredstvom sindikata, uz stvaranje uslova da ova organizacija ostvaruje zakonom definisanu funkciju.

4.6. Normativna regulativa

- a) Iniciranje promjene Zakona o visokom obrazovanju. Zakon o visokom obrazovanju (Sl. list RCG 60/03) donijet je prije pet godina, sa ciljem da se omogući primjena novog koncepta obrazovanja, uvede Savjet za visoko obrazovanje, otvori mogućnost osnivanja privatnih fakulteta i univerziteta i dr. Nadam se da se većina od nas sjeća kakvom je brzinom ovaj zakon prohujao kroz naš univerzitet. Sada možemo konstatovati da je ovaj zakon već pokazao svoje slabosti (nije prilika da se one u ovom programu analiziraju), nepreciznosti, nedorečenosti i kao takav je sazio da upravo ovaj univerzitet, u okviru svojih kompetencija, incira njegovu izmjenu.
- b) Izmjene i dopune Statuta. Statut Univerziteta je takođe usvojen po ubrzanom postupku, sa obrazloženjem da će neke ozbiljne primjedbe pojedinih kolega (pa i autora ovog programa) biti "ugrađene" i realizovane u toku njegove primjene. Šta je od svih tih obećanja ostvareno, procijenite, poštovane kolege, sami! Moj lični stav je da je većina tih primjedbi ostalo "mrtvo slovo na papiru". Navešću samo neke od posljedica - ogromna ovlašćenja rektora, uključujući i finansijska ovlašćenja (zaključivanje ugovora do 500.000 eura bez saglasnosti Upravnog odbora Univerziteta!); formiranje "duplog" rektorskog kolegija (u praksi su gotovo svi dekanii postali članovi Senata, iako to nije bila intencija uloge Senata kao stručnog tijela), kako bi se namjeravane

odluke lakše mogle realizovati ("monizam odlučivanja"), faktičko ukidanje samostalnosti univerzitetskih jedinica; ukidanje katedri kao vrhunskog naučno-stručnog tijela u određenoj naučnoj oblasti, faktičko izjednačavanje nastavničkih zvanja (docenta kao prvog nastavničkog i redovnog profesora kao jedinog zvanja bez reizbora!), vladavina kolega sa početnim nastavničkim zvanjima (docent u SAD = Assistant Professor), od izbora za dekane, rukovodioce postdiplomskog studija do učešća u ocjenama doktorskih disertacija, uključujući i mentorstvo; suštinski uticaj na predlaganje i izbor odlazećeg Senata i Rektorskog kolegija na izbor novog rektora; "normativni" uticaj na izbor rektora od strane odlazećeg Upravnog odbora (sa promjenama u posljednjem momentu) i dr. Zar nije logično da se prvo izaberu svi novi organi upravljanja (namjanje 3-6 mjeseci) pa da oni biraju rektora, kao vrhunskog organa rukovođenja Univerzitetom. (Sada u Senatu sjede rektor i četiri prorektora, od kojih su dva kandidati za rektora, što je 20% prednosti u glasovima za te kandidate u samom startu. Treba li uopšte pominjati kako je vođena kampanja po pojedinim univerzitetskim jedinicama, kroz sistem "vraćanja zaduženja" - za favorizovanog kandidata). Kao rektor odmah ću se zalagati za te i druge korjenite statutarne promjene.

4.7. Privatizacija Univerziteta

Univerzitet Crne Gore je u apsolutnoj državnoj svojini, što je izraz dugoročnog (dosadašnjeg) društvenog opredjeljenja. Međutim, licno smatram da su sazreli uslovi za početke embrionalne, postupne i sve jače, privatizacije, u kontekstu ukupnih tranzicionih procesa. To je praksa "mješovite" svojine, koja je razvijena na više savremenih univerziteta u visokorazvijenim zemljama. Fundamentalni početak privatizacije bi se temeljio na poznatim principima javno-privatnog koncepta (partnerstva). U mandatnom periodu od tri godine realno je moguće, prema ovom programu razvoja, da participacija privatnog sektora dosegne učešće 20-30%, što je značajna promjena. Nije prilika za detaljnu elaboraciju ideje, ali, svakako bi se krenulo od izrade elaborata o konceptu i modelu njegove privatizacije kojim bi se projektovao ovaj proces u narednoj deceniji. Time bi se (između ostalog), uvjereni smo, povećali izvori sredstava za njegovo funkcionisanje, omogućilo integralno djelovanje i funkcionisanje Univerziteta na novim, kvalitetnijim osnovama, kao specifične društvene institucije, ali i povećala motivacija zaposlenih za drugačiji odnos prema obavezama na Univerzitetu. Sintetički rečeno, umjesto neformalne (personalne), zalagaću se za formalnu, suštinsku, postepenu i integralnu privatizaciju!

4.8. Podjela Univerziteta na dvije naučno-organske cjeline

Univerzitet je već izrastao u konglomeratsku instituciju, mjerenu našim redom veličina (prostor, broj studenata, broj stanovnika i dr.) U praksi se već osjećaju *problemi njegovog upravljanja i rukovođenja*, po više osnova, a između ostalog i u dominaciji rukovođenja predstavnika tzv. prirodnih i tehničkih nauka, nad društveno-humanitarnim i umjetničkim oblastima. U ovom trenutku imamo ministra prosvjete i nauke, rektora i prorektora sa istog fakulteta, dok sa umjetničkih akademija, na primjer, nemamo nikoga u upravljačkim strukturama. To se pokazalo i u procesu predlaganja kandidata za novog rektora, jer ove jednice (vrlo indikativno, zar ne!) nijesu predložile nijednog "svog" kandidata. (To je, naravno, njihovo legitimno pravo!)

Podjelom Univerziteta na (uslovno rečeno) sektor Prirodno-tehničkih i Društveno-humanističkih nauka, ne samo da bi se eliminisala aktuelna praksa dominacije prvih nad drugima, već bi se povećala efikasnost upravljanja i rukovođenja i povećao kvalitet obje oblasti nauke.

4.9. Saradnja sa okruženjem

- a) Saradnja sa državnim organima. Ovaj vid saradnje, polazeći od autonomije Univerziteta, kao vrhunskog principa njegovog funkcionisanja, logičan je, posebno zbog činjenice da se radi o Univerzitetu sa (za sada) potpuno državnom svojinom. U okviru te saradnje naročito apostrofiramo iniciranje (i uključivanje u kreiranje rješenja) izmjena Zakona o visokom obrazovanju i statuta Univerziteta. Operativna saradnja se podrazumijeva i sve njene oblike nije moguće pobrojati u ovom programu.
- b) Saradnja sa lokalnim zajednicama. Ova saradnja proizilazi iz teritorijalne organizacije Univerziteta i dosadašnjeg iskustva u međusobnom partnerstvu, naročito sa nekim lokalnim zajednicama, koja je rezultirala i razvojem pojedinih studijskih programa.
- c) Saradnja s konkurencijom. Početak novog milenijuma omogućio je zaključak da je u svim oblastima života i rada konkurencija veća nego što je ikada bila, a da je saradnja među konkurentima takođe čvrsta i raznovrsna. Ovaj, samo naizgled paradoksalan zaključak, treba da bude lajt-motiv i za odnos našeg univerziteta prema konkurenciji. Saradnjom treba da se obezbijedi podizanje kvaliteta ukupnog obrazovanja, jer je to obaveza našeg univerziteta kao nastarijeg, najobuhvatnijeg i vodećeg.

I riječ poslije Programa...

Na početku izborne procedure za rektora, gotovo istovremeno kad se brzo pronese inicijalna vijest da mogu biti jedan od kandidata, upita me jedan kolega, vjerujem dobronamjerno, tim povodom, (koji je ujedno i član Senata): "A, Boga ti, ko stoji iza tebe?" Bio sam za trenutak iznenađen pitanjem, ali se trgnuh i brzo odgovorih: "Iza mene stoji moj trodecenijski rad na Univerzitetu, u privredi i društvu Crne Gore, moje iskustvo u rukovođenju i osjećaj lične sposobnosti da vodim Univerzitet, kao i moj budući Program". Nije bilo komentara sa druge strane!

Ovaj dijalog mi je bio povod za ličnu poruku svima nama: "Vrijeme je da se navike mijenjaju, da glasamo za Program, a ne (samo) za imena i pripadnost; da eliminišemo silne uticaje lobija, makar na Univerzitetu, a i šire; da budemo svjesni odgovornosti koju preuzimamo dajući bilo kome naš glas. Za sada je, nažalost, drugačije. Ali, i to je moja Crna Gora, a u njoj je vrhunski segment slobode – sloboda takvog izbora. To mi je bio podstrek da potpišem kandidaturu i sačinim ovaj program koji danas prezentiram. On će, nadam se, pomoći da naš univerzitet bude kvalitetniji u naredne tri godine, nezavisno od toga ko bude na njegovom čelu.

Podgorica, 08.05.2008.g.

Prof. dr Božo Mihailović

Prof. dr Radenko Pejović

Biografija

Radenko Pejović, rođen je 1950. godine u Miljkovcu, Opština Plužine, Republika Crna Gora. Osnovnu školu je završio u rodnom mjestu, a srednju tehničku školu u Podgorici. Diplomirao je na Građevinskom fakultetu u Sarajevu 1974. godine. Na istom fakultetu stekao je stepen magistra 1986. godine i doktora nauke 1989. godine.

Po diplomiranju zaposlio se u Institutu za materijale i konstrukcije Građevinskog fakulteta u Sarajevu, a nakon odsluženja vojnog roka 1976. godine biran je za asistenta pripravnika na Katedri za mehaniku, materijale i konstrukcije Građevinskog fakulteta u Sarajevu. 1979. godine izabran je u zvanje asistenta, a 1990. godine u zvanje docenta na istom fakultetu, gdje radi do 1992. godine. Uporedo sa radom na fakultetu radi i u Institutu za materijale i konstrukcije Građevinskog fakulteta u Sarajevu na poslovima istraživačkog i projektantskog karaktera.

Zbog rata u Bosni 1992. godine prelazi na Građevinski fakultet u Podgorici, gdje je 1992. godine biran za docenta, 1995. godine za vanrednog profesora, a 2001. godine za redovnog profesora. Na Građevinskom fakultetu u Sarajevu na dodiplomskim studijama izvodio je nastavu iz predmeta Građevinska mehanika, Mehanika I, Mehanika II i Prethodno napregnutih konstrukcija, a na Građevinskom fakultetu u Mostaru iz predmeta Otpornost materijala. Na Građevinskom fakultetu u Podgorici izvodi nastavu iz predmeta Otpornost materijala i Prethodno napregnute i spregnute konstrukcije na dodiplomskim studijama, a iz predmeta Teorija plastičnosti i Odabrana poglavlja iz Prethodno napregnutih konstrukcija na poslijediplomskim studijama.

Na Institutu za materijale i konstrukcije Građevinskog fakulteta u Sarajevu bio je pomoćnik direktora (1989-1990) i direktor (1990-1992). Na Građevinskom fakultetu u Podgorici bio je prodekan (1992-1994), dekan (1994-1998), i (2000-2004), direktor Instituta i šef Katedre za tehničku mehaniku i teoriju konstrukcija. Školske 1999/2000. godine obavljao je dužnost prorektora Univerziteta Crne Gore.

Član je Akademije inženjerskih nauka Srbije i Crne Gore, sada Crne Gore, Odjeljenja tehničkih nauka Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, Senata Univerziteta, predsjednik je Savjeta za visoko obrazovanje. Bio je član Naučno-nastavog vijeća Univerziteta, Senata Univerziteta. Aktivan je i u izdavačkoj djelatnosti gdje je bio član redakcionog odbora Građevinskog kalendara koga izdaje Savez inženjera i tehničara Jugoslavije, izdavačkog savjeta časopisa "Saopštenja" Instituta za ispitivanje materijala iz Beograda i časopisa "Istraživanja" Građevinskog fakulteta iz Podgorice. Učestvovao je sa referatima na brojnim naučnim i stručnim skupovima, držao predavanja po pozivu, uvodne referate i bio član naučnih komiteta i organizacionih odbora. Na nekoliko seminara iz oblasti tehnologije betona, projektovanja, izvođenja, održavanja i sanacije građevinskih objekata koji su organizovani za inženjere, koji se bave ovom problematikom, učestvovao je kao predavač.

Potpredsjednik je Jugoslovenskog društva građevinskih konstruktora (JDGK), Jugoslovenskog društva za istraživanje materijala i konstrukcija (JUDIMK) i Jugoslovenskog društva za visoke brane (JDV). Dobitnik je plakete Građevinskog fakulteta iz Podgorice, povelje počasnog člana JUDIMK-e i zaslužnog člana JDGK.

Profesor Pejović je objavio tri posebne publikacije i jednu knjigu pod naslovom "Prethodno napregnuti beton".

Objavio je sam i sa saradnicima preko 60 naučnih i stručnih radova u međunarodnim i domaćim časopisima i na međunarodnim i domaćim kongresima, konferencijama i simpozijumima. Kroz ove radove prezentirana je njegova naučnoistraživačka i stručna aktivnost.

Stručna aktivnost profesora Pejovića je veoma obimna i uspješna. Sam ili zajedno sa saradnicima učestvovao je na preko sto stručnih projekata. Zajedno sa saradnicima učestvovao je na nekoliko međunarodnih i domaćih konkursa, gdje je osvojio niz nagrada.

Zajedno sa saradnicima radio je na statičkim i dinamičkim analizama i najsloženijih inženjerskih objekata, kao što su brane, tornjevi, mostovi, silosi i slično.

U svom radu veoma uspješno se bavio problematikom trajnosti i sanacije građevinskih konstrukcija. Kroz objavljene radove iz ove oblasti i kroz izradu velikog broja veoma složenih i originalnih sanacionih rješenja u izvjesnom smislu dao je doprinos razvoju i unapređenju ove oblasti.

Učestvovao je u većem broju kapitalnih projekata od izuzetnog značaja za Crnu Goru. Rukovodio je izradom sektorskih studija i Studijske osnove za izradu Prostornog plana Crne Gore. Rukovodio je izradom ekspertize konceptualnih rješenja dugoročnog vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja na osnovu koje je Vlada donijela konačnu odluku o konceptu snabdijevanja vodom Crnogorskog primorja. Takođe je rukovodio izradom analize koridora autoputa Bar – Beograd za dionicu od Smokovca do Veruše na osnovu koje je razriješena 30 godina stara dilema koridora (Kući ili Bratonožići). Aktivno je uključen u aktivnosti za pripreme i projektovanje autoputeva u Crnoj Gori.

Program rada za mandatni period 2008-2011

Gospodo senatori, poštovane kolegice i kolege, dame i gospodo

Prihvatajući se kandidature za ovu prestižnu i visoko zahtjevnu funkciju, svjestan sam odgovornosti koju na sebe preuzimam. Odluku sam donio na osnovu uvjerenja da se može i mora značajno unaprijediti nastavni i naučno-istraživački proces na Univerzitetu, i njegova pozicija u društvu.

Smatram da je za razvojne ideje Univerziteta povoljan trenutak i izvan Univerziteta te da se za njegov razvoj mogu obezbijediti primjerena sredstva. Svako zaostajanje u razvoju može biti vrlo pogubno, jer su procesi u nauci vrlo brzi i nezaustavljivi, a mora se imati u vidu i konkurencija koja nas ne čeka.

Unapređenje Univerziteta je u direktnoj vezi sa unapređenjem društva, jer su Univerzitet i nauka temelji napretka i progresa.

Svjetska iskustva su pokazala da su najuspješniji bili oni koji su više ulagali u obrazovanje, i da se ulaganjem u nauku i istraživanja najviše pomaže razvoj države, a time podiže i nacionalni dohodak. Ako se ne ulaže u obrazovanje i nauku, da bi se dobio rezultat, onda je neophodan uvoz i skupo plaćanje pameti. Ušteda na visokom obrazovanju je sigurna šteta na duži rok.

Osnovni cilj će mi biti da svoje dosadašnje iskustvo u obavljanju skoro svih važnijih funkcija na Univerzitetu, usmjerim na to da ovaj Univerzitet, u pravom smislu riječi, ispunji svoju osnovnu obrazovnu i naučno-istraživačku misiju, i da postane prepoznatljiv i cijenjen na putu ka evropskim integracijama. U ostvarivanju ovog cilja nužno je raditi na obezbjeđenju visokog nivoa kvaliteta studiranja i stvaranja uslova za bavljenje naučno-istraživačkim radom.

Ako budem izabran za rektora zalagaću se za punu autonomiju Univerziteta, afirmaciju reda, rada, naučne kompetentnosti, akademskih sloboda i kreativnosti. Samim tim neće mi biti potrebna sadašnja ovlaštenja Rektora, jer ja ne želim da vladam već da upravljam univerzitetom, i da stvaram uslove da svi zaposleni i studenti mogu na kvalitetan način izvršavati svoje obaveze i ostvarivati svoja prava.

Svaki izbor, pa i reizbor rektora nesumljivo je vrijeme za promišljanje šta i kako je prethodno urađeno, šta i kako u buduću raditi. Ukratko rečeno dosta je urađeno u stambenoj sferi i uređenju univerzitetske zone, dok je osnovna djelatnost Univerziteta, obrazovanje i naučno-istraživački rad zapostavljena. Započeti procesi reforme visokog obrazovanja, osim zakonskog okvira, nijesu se odvijali na zadovoljavajući način niti su obezbijeđeni odgovarajući uslovi za njihovo provođenje.

U nastavku se daju razvojna opredjeljenja po najvažnijim segmentima rada Univerziteta

Zakonski okviri

Pokazalo se da Zakonski okvir i određena statutarna rješenja treba preispitati kako nebi bili kočnica daljnjeg rada i razvoja Univerziteta. Univerzitet je previše centralizovan tako da se samim tim sputavaju inicijative univerzitetskih jedinica i kreativnost pojedinaca. Pokazalo se da su ovlaštenja, u prvom redu rektora i dekana, nedopustivo velika. Izdvajanja univerzitetskih jedinica za Univerzitet po osnovu školarina, a posebno izdvajanja po osnovu drugih prihoda su visoka i ugrožavaju druge djelatnosti jer postajemo nekonkurentni. Logično bi bilo da se ova ne mala sredstva koriste za unapređenje nastavnog procesa i za naučno-istraživački rad, što opet nažalost nije tako.

U kontekstu navedenog treba preispitati postojeću centralizaciju Univerziteta, vraćanje statusa pravnog lica Univerzitetskim jedinicama i izdvajanja univerzitetskih jedinica za Univerzitet. Ovlaštenja rektora i dekana treba svesti na primjerenu mjeru. Takođe treba preispitati vrednovanje rada nastavnog i nenastavnog osoblja, davanja saglasnosti na izbore u zvanja i drugo.

Budući status Univerziteta

Potrebno je napraviti dokument o dugoročnom i kratkoročnom razvoju Univerziteta uz preispitivanje postojećeg statusa. Ovim dokumentom treba precizno definisati dugoročnu razvojnu politiku Univerziteta, vodeći računa o potrebama države za kadrovima i neophodnim istraživanjima. Potrebno je uraditi organizacionu šemu Univerziteta.

Za postojeće i nove studijske programe i fakultete treba obezbijediti odgovarajuće prostorne i druge uslove za rad. Prostor koji smo od države dobili za potrebe Univerziteta mora se čuvati i osmišljeno planirati njegovi sadržaji, vodeći računa o budućem dugoročnom razvoju Univerziteta.

Finansiranje Univerziteta

Dosadašnji nivo finansiranja iz budžeta ne može obezbijediti normalno funkcionisanje Univerziteta, posebno ne u uslovima provođenja reforme i uspostavljanja Bolonjskog procesa. Nivo finansiranja je takav da se mogu podmiriti samo lični dohotci (koji zaostaju u odnosu na druge korisnike budžeta), i samo dio materijalnih troškova. Ostale značajne aktivnosti kao što su naučno-istraživački rad, laboratorijska oprema, biblioteke i sl., skoro da se ne finansiraju. Budžet Univerziteta za 2005. godinu u odnosu na 2003. godinu je smanjen za preko 20%, a da bi tek 2008. godine dostigao nivo iz 2003. godine, i to baš u vrijeme provođenja reforme Univerziteta, velikog broja novih studijskih programa kao i 100% povećanog broja studenata.

U skladu sa članom 59. Zakona o visokom obrazovanju neophodno je donijeti normative i standarde za sticanje sredstava za finansiranje Univerziteta. Ovdje se treba osloniti na normative koji su uspostavljeni u Evropi. Budžetom treba obezbijediti odgovarajući nivo ličnih dohodaka i materijalnih troškova, adekvatno finansiranje naučno-istraživačkog rada, kao i naučno-istraživačke i druge laboratorijske opreme, biblioteke, održavanja objekata i investicionih sredstava. Kroz normative i standarde treba uvažiti specifičnosti svih univerzitetskih jedinica.

Posebno treba definisati način finansiranja instituta i univerzitetske biblioteke vodeći računa o njihovoj djelatnosti.

U budžetu treba predvidjeti posebnu stavku za finansiranje studentskih aktivnosti.

Reforma visokog obrazovanja

Bio sam jedan od rijekih na Univerzitetu da se u reforme i Bolonjski proces ulazi promišljeno uz neophodno stvaranje odgovarajućeg ambijenta i uslova. Međutim, od svega je napravljen samo zakonski okvir dok su se ostali uslovi čak i pogoršali. Ovdje mislim u prvom redu na finansiranje jer je u prvoj i drugoj godini provođenja reforme budžet Univerziteta smanjen za 21%, da bi se tek 2008. godine vratio na nivo iz 2003. godine, dok su svi ostali uslovi ostali isti. U takvim uslovima nije bilo moguće adekvatno provoditi reformu, mada je na Univerzitetu isticano njeno uspješno provođenje oslanjajući se samo na parametar prolaznost koji je prividno povećan.

Svi parametri, nažalost, pokazuju da je kvalitet u odnosu na prethodni režim studija znatno opao. Ovom problemu na Univerzitetu treba posvetiti posebnu pažnju, jer za kvalitetno provođenje reforme treba u prvom redu obezbijediti odgovarajuće uslove: kadrovske, prostorne i finansijske, zatim laboratorijske, biblioteku itd. Na Univerzitetu je odavno trebalo uvesti poseban sistem obezbjeđenja i kontrole kvaliteta. Mi smo jedini Univerzitet na kome ne postoje katedre, koje su ukinute. Katedre su bile osnovne ćelije nastavnog i naučno-istraživačkog rada.

Naučno-istraživački rad

Iz budžeta Univerziteta za naučno-istraživački rad u zadnjih nekoliko godina praktično nijesu izdvajana posebna sredstva. Naučno-istraživački rad se svodio na entuzijazam pojedinaca koji su uglavnom bili pritisnuti potrebom izrade magistarskih i doktorskih teza. Finansiranje instituta svedeno je na dobijanje administrativnih plata i oni praktično ne ostvaruju svoju funkciju, tako da su vrlo rijetka programirana istraživanja.

Ubuduće treba obezbijediti uslove i sredstva za bavljenje naučno-istraživačkim radom. Osnov za ovu djelatnost predstavljaju instituti i laboratorije koje treba savremeno opremiti. Poziciju instituta kao naučno-istraživačkih institucija treba posebno definisati kako bi u potpunosti ostvarili svoju misiju.

Međunarodna saradnja

Državni Univerzitet treba da uspostavi korektnu saradnju sa privatnim Univerzitetima unutar države kao i sa drugim privatnim obrazovnim institucijama.

Međunarodnu saradnju treba stalno unapređivati i ona ne smije biti privilegija pojedinaca. Treba se što više uključivati u Međunarodne projekta i koristiti sredstva međunarodnih finansijskih fondova i donatora uz obavezno omasovljavanje.

Upisna politika

Neophodno je planirati upisnu politiku, jer se do sada broj studenata određivao bez plana, potreba i strategije razvoja, već samo na osnovu trenutne zainteresovanosti srednjoškolaca. Upis je znatno je povećan za čitavih 100%. Pojedini studijski programi školuju veliki broj studenata koji nemaju realne šanse za zapošljavanje. Na nivou države treba definisati upisnu politiku uz prethodno sagledavanje razvojne politike, a s tim u vezi i potreba za kadrovima svih profila i nivoa obrazovanja.

Kadrovska politika

U zadnjih nekoliko godina uvedena je restrikcija u prijemu mladih kadrova na Univerzitet. Ovo će se brzo pokazati kao vrlo pogubno za razvoj Univerziteta. Puko poštovanje kolektivnog ugovora i prebrojavanje časova su neprihvatljivi. Smatram da široko treba otvoriti vrata Univerziteta mladim perspektivnim kadrovima. Jedina djelatnost gdje se ne može raditi preko 65 godina života je visoko obrazovanje, odnosno univerziteti profesori na državnom univerzitetu, što svakako treba izmijeniti.

Studentska problematika

Kada su u pitanju studenti i studentska problematika treba uraditi sljedeće:

Obezbijediti da druga poslijediplomska (peta) godina bude finansirana iz budžeta, jer je nelogično da jedna godina bude budžetska, a druga ne. Posebnu pažnju treba posvetiti mobilnosti i međunarodnoj razmjeni studenata, što je jedna od osnovnih poruka Bolonjskog procesa.

Informisanje studenata se mora bitno unaprijediti. Studenti trebaju da budu informisani o mogućnostima razmjene, o pravima i obavezama, o korišćenju laboratorijske i računarske opreme, o rezultatima studentske ankete, o mogućnostima zapošljavanja i sl.

Na Univerzitetu treba formirati posebnu kancelariju za informisanje i podršku studentima.

Za potrebe studenata odnosno njihove aktivnosti treba obezbijediti adekvatna budžetska sredstva, jer su dosadašnja sredstva suviše mala.

Za rekreativno sportske aktivnosti studenata neophodno je obezbijediti odgovarajuću sportsku halu i druge sportske terene. Nedopustivo je da Univerzitet sa 20000 studenata i velikim brojem zaposlenih nema sportsku halu ni sportske terene, a kod nas svaka osnovna škola ih ima.

Posebno treba stimulisati talentovane studente. Njima treba obezbijediti stipendije i uslove za besplatno studiranje.

Studentski standard i smještajni kapaciteti moraju biti predmet posebne pažnje.

Saradnja sa državnim institucijama i privredom

Univerzitet Crne Gore raspolaže sa oko 800 visoko obrazovanih kadrova raznih profila i specijalnosti, što za jednu malu državu kakva je Crna Gora predstavlja izuzetno veliki naučni i stručni potencijal koji se nedovoljno koristi. S druge strane dovode se inostrani eksperti za koje se često pokazalo da su znatno ispod nivoa domaćih stručnjaka.

Univerzitet mora biti kreator razvojnih i inovativnih programa koji će biti pokretač razvoja države u svim oblastima. Zalagaću se da se na Univerzitetu osnuje Inovativno-tehnološki centar za prenos znanja na privredu kao i Inkubator centar za pomoć onima koji žele da osnuju vlastite firme sa znanjem stečenim na Univerzitetu, prenosom znanja ili na osnovu vlastite invencije.

Univerzitetska biblioteka

Univerzitetska biblioteka kao jedan od najvažnijih sadržaja svakog Univerziteta nema adekvatan tretman i razumijevanje od strane rukovodstva Univerziteta. Čak je bilo inicijativa da se kao takva ukine i da se u okviru svake jedinice formiraju posebne specijalizovane biblioteke. Smatram da je ovo neprihvatljivo i da Univerzitetu treba kreirati kao savremeni bibliotečko-informacioni sistem Univerziteta koji je veoma važan za Univerzitet.

Stambena problematika

Rješavanju stambenih potreba na Univerzitetu treba posvetiti punu pažnju i to treba raditi planski, organizovano i kontinuirano. Mora se uraditi posebna strategija koja će mladim dolazećim, za Univerzitet perspektivnim kadrovima, omogućiti efikasno i prihvatljivo rješavanje ovog problema. Stambena pitanja treba po pravilu rješavati tamo gdje se nalazi univerzitetska jedinica. Potrebno je donijeti jedinstven pravilnik za stanove u kome će se ispraviti sve uočene nepravilnosti iz postojećih pravilnika. Dijelu profesora Medicinskog fakulteta (kliničarima) treba omogućiti da na adekvatan način rješavaju svoja stambena pitanja.

Na kraju, uz veliko žaljenje, na ovom mjestu i u ovoj svečanoj prilici moram da istaknem da su povodom izbora novog rektora, na Univerzitetu stvorene velike podjele i suprotavljeni blokovi što se proširilo i na univerzitetske jedinice. Doživljavajući ova događanja mnogo prije raspisivanja izbora za novog rektora ozbiljno sam na ovo upozoravao Upravni odbor, međutim nijesam naišao na razumijevanje. Propagatori kontinuiteta upravljanja na Univerzitetu, u želji da ostvare svoj cilj, putem lobiranja, ucjena i pritisaka stvorili su vrlo lošu klimu na Univerzitetu. Uslovi u kojima se odvijaju izbori za većinu kandidata za rektora su blago rečeno nepodnošljivi. Za novog rektora ovo će biti veliko opterećenje i veliki problem.

Dosadašnja iskustva oko izbora rektora su pokazala niz negativnosti i mogućnosti za manipulisanje zbog čega ih treba sasvim promijeniti. Najbolje rješenje bi bilo da se rektor bira neposredno isključivo na osnovu programa razvoja Univerziteta i sopstvenih referenci te da se onemoguće bilo kakvi drugi vidovi djelovanja.

Uvaženi senatori, ako me budete izabrali za Rektora, trudiću se da opravdam vaše povjerenje realizujući ono što sam saopštio u ovom programu.

Hvala na pažnji.

Podgorica, 08.05.2008.g.

Prof. dr Radenko Pejović